

XXI. évfolyam
1. szám
LUNGO DROM
ROMALAP
2013. január
Ára: 300 Ft

„NŐ AZ ESÉLY”

Ezer roma nő képzése és foglalkoztatása

LD
„LUNGO DROM”

HOSSZÚ ÚT

Újévi népszokások világszerte és Magyarországon

Január 1-je a Gergely naptár szerint az év első napja, melyet Újév napjának, vagy népies nevén kiskarácsonynak is nevezhetünk. Az újesztendő első napjának megünneplése a világ szinte minden országában nagy múltra tekint vissza, számtalan szokás, valamint babona kapcsolódik világszerte mind az óév búcsúztatásához, mind pedig az újesztendő fogadásához.

A Föld nagy részén már nem köti szigorú vallási hagyomány az ünneplést, nem az égitestek állása határozza meg, hanem igazodik a naptári évhez, annak első napjához. Az évkezdést az elmúlt évezredek során nem minden esetben kapcsolódott a ma általunk elismert Gergely naptár szerinti január elsejéhez. Az ókori Rómában az újév még március elsejével vette kezdetét, január elseje pedig csupán i.e. 153-tól a Julius Caesar-féle naptárreformot követően lett az év első napja. Már ekkoriban szokások és hagyományok kötődtek ehhez a naphoz, melyen Janus (*a római mitológia legrégebbi istene*) tiszteletére rendeztek nagy ünnepségeket és lakomákat, valamint meg is ajándékozták egymást.

Napjainkban a hagyományok szerint számos országban az év utolsó napján vigadva ünnepségekkel búcsúztatják az emberek az elmúlást jelképező óévet, éjfél elmúltával pedig köszöntik az újévet, mely az **újjaszületést, újjaéledést** szimbolizálja. A világon szinte mindenhol számtalan szokással, hagyománnyal és babonával tűzdelt napok ezek: sok helyen él az a hiedelem, hogy az óév nem tud távozni zárt ajtókon keresztül, ezért pontban éjfélkor az újév kezdetén kinyitják az ajtókat, hiszen, ha az óév nem távozik, az újév nem tud eljönni.

Szinte egész Európában elterjedt hiedelem az, hogy amit az év eme első napján cselekszünk, az periodikusan ismétlődve visszatér. Vagyis az e napon megtett cselekedetek maguk után vonják ezek későbbi megismétlődését az újévben is. Ezen a napon sok helyen családi, baráti látogatások és összejövetelek sora követi egymást, általában telire rakott asztal mellett, s közben minden jót kívánnak egymásnak, ez-

zel is biztosítva maguknak a jó szerencsét a következő évre.

Skóciában kátrányos hordókat gyűjtenek meg, amelyekben a hiedelem szerint a régi év elég, ezzel új helyet adva az újesztendőnek.

Görögországban a szokás szerint felhúzzák a ház összes óráját, hogy szerencsével áldja meg azt. Emellett ez a nap

számukra Szent Vazul ünnepe is, melynek alkalmából a gyerekek a tűz előtt hagyják cipőiket, hogy később a szent ajándékot helyezhessen bele.

Az olaszok piros ruhába bújnak e napon, régi dolgaikat pedig kidobják az ablakon keresztül; emellett jellemző újévi ételük – csakúgy, mint Magyarországon – a lencse.

ROMA LAP
Megjelenik
havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: Gudmon András

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Címlapon: Bakai Réka fotója

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezetők: Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

Szlovákiában az ünnepi asztalterítő alá pénzt rejtenek, mely hiedelmeik szerint szerencsét hoz számukra.

Ázsiában a különböző kultúrák tradícióik szerint ünneplik az újévet, melyekben szintén fontos szerepe van a múlt hagyományainak.

Indiában elterjedt az a hiedelem, hogy az újév napján semminek nem szabad (még a szemének sem) elhagynia a házat. Emellett egyes népcsoportok körében színek szerinti jelentéssel bíró virágdíszeket viselnek, gyakran még a tehenek szarvát is ilyen módon díszítik fel.

Koreában az év első napján a házak falához lapátokat és gereblyéket támasztanak, hogy ezzel is távol tartsák a gonosz szellemeket.

A thai emberek körében pedig elterjedt népszokás, hogy ezen a napon lelocsolják egymást, abban reménykedve, hogy így az elkövetkező évben megfelelő mennyiségű csapadék hullik majd.

Magyarországon szintén nagy hagyománya van az újév megünneplésének, számtalan babona hiedelem és népszokás kapcsolódik hozzá. A régi magyar ünnepkörben szilveszter, valamint az azt követő újév szokásai összefonódtak, mindkét nap közös célja az, hogy az elkövetkező évre bőséget, szerencsét, egészséget és boldogságot hozzanak.

*Virradjon rád szép nap, köszöntsön rád jó év,
kedves hajlékodbá költözzön a jólét.
A lelkedbe boldogság, a szívedbe béke,
ezt kívánom neked az újesztendőre!*

Az év első napján Magyarországon régebben szokás volt házról házra járni, és az ott élőknek jókívánságokat mondani, melyekért cserébe almával és dióval kedveskedtek viszonzásként a ház lakói. Ezeket a jókívánságokat mágikus erejűnek ítélték meg, melyek jó szerencsét hoztak számukra az új esztendőben. Emellett az újesztendő sikerét és szerencsáját az újév napján véghezvitt cselekedeteikkel próbálták bebiztosítani. Az emberek úgy gondolták – csakúgy, mint más kultúrákban –, hogy az, ami január elsején történik az emberrel, vagy amit cselekszik, az egész évben ismétlődve tér vissza életébe. Aki például aznap korán reggel megmosakodott, az abban az esztendőben friss volt, aki pedig elsőként mert vizet a kútból, az szerencsét hozó „aranyvizet” húzott fel magának. Sokan január első napján le sem feküdtek aludni, hiszen az betegséget, „ágyhoz kötöttséget” szimbolizált számukra a következő esztendőre, sőt ezen a napon orvost sem hívtak szintén babonából.

Az újévhez számtalan cselekvésekre vonatkozó tilalom is tartozott. Tilos például ezen a napon bármit kölcsönkérni, vagy kölcsönadni, mert az nehezen jön vissza a házba, sőt minden kifelé megy onnan a hiedelem szerint. Tilos kivinni a szemetet a házból, mert azzal együtt a szerencsénket is kidobjuk, valamint tilos mosni, varrni, fonni vagy éppen tere-

getni is. Utóbbi ugyanis a népi hiedelmek szerint kiterítést, vagyis halálózást von maga után. Érdekesség, hogy a babona szerint az sem mindegy, hogy milyen nemű az, akit először beengedünk a házunkba újév napján. A férfiakat szerencsehozónak tartották, a nőket pedig éppen ellenkezőleg.

Az év e napjához nemcsak babonák és hiedelmek, hanem jóslások is kötődtek. E jóslások közé tartozott a **szilveszteri vagy éjféli ólomöntés**. A lányok azt szerették volna megtudni e mágikus praktikával, hogy ki lesz a jövődöbelijük, de szokás volt emellett az is, hogy a csurgatott ólom alak-

jából a rájuk váró eseményekre következtettek. Nemcsak ólomöntéssel, hanem **gombócfőzéssel** is jósoltak ilyenkor az asszonyok. Az eladósorban lévő lányok 13 gombócból 12-be egy-egy férfinevet tartalmazó papírost tettek. Úgy tartották, amelyik először feljön majd a víz tetejére az lesz a férjük neve. Ha netalántán a gombóc üres volt, abban az évben a lány nem számíthatott komoly kérésre.

A **népi időjóslás**nak szintén nagy szerepe volt újév napján. Az északi szél hideg, hosszú és kemény, a déli enyhe telt hozott, a csillagos ég rövid télre, a piros hajnal szeles esztendőre utalt.

Ehhez a naphoz különböző szerencsehozó dolgok is kapcsolódnak. Ilyen például a **patkó** és a **lóhere** kultusza, mely már nagyon rég óta él Magyarországon. A patkó a holdsarló szimbóluma, mely termékenységet biztosít, míg a lóhere a gonosz szellemeket és a boszorkányokat űzi el. A patkó azért vált szerencsehozó tárggyá, mert régen a lovat szent állatként tartották számon. Azonban fontos megjegyezni, hogy nem az a patkó hozott szerencsét, amelyet vásároltak, hanem amelyet az út mentén találtak. A négylevelű lóhere védelmező funkciója annak keresztformájából alakult kis, szerencsét szintén csak akkor hoz számunkra, ha véletlenül lelünk rá valahol. A szintén szimbólumnak számító **kéményseprők szerencsehozó mivolta**, onnan ered, hogy őket tartották a tűz őrjöinek, mely gazdagságot hoz a ház népére.

Összeállította: Bakai Réka

CIGÁNYÜGYI TANÁCS ALAKUL

♦ A kormány január 29-i ülésén döntés született a Cigányügyi Egyeztető Tanács létrehozásáról, amely a legmagasabb szintre emeli a felzárkózás ügyét. A testület fő feladata a felzárkózási és cigányügyi politika stratégiai irányaira vonatkozó javaslatok kidolgozása, valamint a végrehajtás nyomon követése.

A Cigányügyi Egyeztető Tanács létrehozásával lehetőség nyílik arra, hogy a kormányzati struktúra legmagasabb szintjén közvetlen párbeszéd és az érintett miniszterek és szereplők szükség szerinti bevonásával közvetlen visszacsatolás keretében lehessen áttekinteni az eddigi intézkedések végrehajtásának megvalósítását, és meghatározni a romák felzárkóztatásának elősegítése érdekében szükséges további lépéseket.

A tanács javaslatot tesz a kormány társadalmi felzárkózási és cigányügyi politikájára, figyelemmel kíséri a kormány és az Országos Roma Önkormányzat között létrejött keretmegállapodásban foglalt célok teljesülését, valamint véleményezi a keretmegállapodás végrehajtásában érintett miniszterek és az Országos Roma Önkormányzat által készített beszámolókat.

A tanács elnöke a miniszterelnök, társelnöke az Országos Roma Önkormányzat elnöke, további tagjai az emberi erőforrások minisztere, a belügyminiszter, a nemzetgazdasági miniszter, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár. A tanács legalább negyedévente tart ülést.

Orbán Viktor miniszterelnök a 2012. július 16-án indult konzultációs sorozat keretében az Országos Roma Önkormányzat vezetőivel is tárgyalt. A miniszterelnök az egyeztetést követően jelentette be egy legfelsőbb szintű cigányügyi egyeztető testület megalkotásának szándékát.

(kormany.hu – 2013.01.31.)

ORÖ: LEGFONTOSABB CÉL A ROMÁK FOGLALKOZTATÁSI ÉS OKTATÁSI HELYZETÉNEK JAVÍTÁSA

♦ Az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) legfontosabb célja, hogy javítsa a magyarországi romák foglalkoztatási és oktatási helyzetét: jövőre várhatóan további kétezer embert vonnak be közfoglalkoztatási programba, valamint több iskola átvételével megkezdődött az oktatási hálózat kialakítása – tájékoztatta a **Farkas Flórián** (Fidesz) országgyűlési képviselő vezette önkormányzat az MTI-t.

Az **Orbán Viktor** miniszterelnökkel 2011. május 20-án aláírt keret megállapodásban megfogalmazott vállalások között szerepel, hogy az ORÖ százezer roma számára segíti a munkához jutást – olvasható az ORÖ által az MTI megkeresésére küldött tájékoztatóban.

A közlés szerint 2011-ben a Belügyminisztériummal közösen ezer embert sikerült a közfoglalkoztatásba bevonni. Idén a roma emberek bevonására külön közfoglalkoztatási programot indítottak, annak keretein belül 360 roma embernek teremtettek munkalehetőséget, foglalkoztatás-szervezőként az a feladatuk, hogy a jövőben 30 ezer roma bevonását segítsék elő a megyei szintű közfoglalkoztatási programokba.

Jövőre várhatóan kétezer embert vonnak be közfoglalkoztatási programba. A 2013. januártól létrejövő járási hivatalokban száz romának lesz lehetősége elhelyezkedni a közigazgatásban – írták. Az ORÖ létre kíván hozni egy foglalkoztatási szövetkezetet, amely több tízezer embernek adhat

majd munkát. A foglalkoztatási helyzet javítására az önkormányzat az idén megállapodást kötött az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal, valamint a Honvédelmi Minisztériummal is.

Az ORÖ – mint írták – ebben az évben megkezdte „azt a megalapozó munkát, amely egy komplex intézményhálózat létrehozását jelenti. Az oktatási hálózat kialakításának egyik első lépcsője olyan iskolák átvétele, ahol hozzáférhetővé tehetjük akár a halmozottan hátrányos helyzetű roma gyerekek számára is a roma nemzetiségi oktatást” – olvasható.

Közölték: az iskolák átvétele szorosan összefügg a roma életpályamodell kiépítésével, amely az óvodától, a középiskolán keresztül a felsőoktatásba jutásig biztosítja „töretlenül” az oktatási pálya sikeres teljesítését.

A törvényi előírásoknak megfelelően 2012. május 31-ig három intézmény fenntartói jogának átvételét indította el az ORÖ. Tiszapüspökiben általános iskola, Szirákon általános és szakiskola, Szolnokon általános, közép- és szakiskola vált intézményükké – írták.

Az ORÖ létre kíván hozni 16 közösségi központot, tevékenységüknek ki kell terjednie „az állampolgári felelősségre, az egészséges életmódra, így a rendszeres testmozgásra, az egészséges táplálkozásra, a dohányzás és a túlzott mértékű alkoholfogyasztás megelőzésére is”.

(MTI – 2013.01.02.)

HAZATÉRT PÁRIZSBÓL KUNFFY KÉT CIGÁNYA

❖ Öt hónapos távollét után tért vissza a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumba **Kunffy Lajos** Két cigány című alkotása. Az orci születésű so-

mogytúri művész alkotása tavaly szeptember óta a párizsi Grand Palais Bohémek című nemzetközi kiállításán vendégeskedett.

A korai avantgard kettős portrét egy nemzetközi tárlatra kölcsönözték ki Kaposvárról. A kaposvári kép mellett a pécsi múzeum egy Tihanyi Lajos festményét, valamint a Nemzeti Galéria egyik **Bihari Sándor** alkotását állították ki a rendezők.

– Akik igen tágra értelmezték a témát – mond-

ta **Géger Melinda** művésztörténész –, a társadalmon kívüli csoportok bemutatására törekedtek a középkortól a commedia dell'artetől a

20. századig. Így került a látótérükbe Kunffy, aki a cigányélet megörökítőjeként is ismert, s a Két cigány című kettős portré egy korai, naturalista mű-

ve. A tárlat a múlt héten zárult, a kiállítás kisebb részét a rendezők tovább vitték Madridba. Eredendően a kaposvári Kunffy-kép is a spanyol főváros felé vette volna az irányt, ám – vélhetően – a gazdasági válság miatt a spanyolok kisebb költségvetéssel tudtak csak dolgozni, s ezért lecsökkenték a bemutatandó anyagot, s így két magyar képet is visszaküldtek.

(sonline.hu – 2013.01.29.)

ROMAGYILKOSSÁGOK – IRATISMERTETÉSSSEL FOLYTATÓDOTT A BÜNTETŐPER

❖ Iratismertetéssel folytatódott a romák elleni, hat halálos áldozatot követelő fegyveres és Molotov-koktélos támadásokkal vádolt négy férfi büntetőpere a Budapest Környéki Törvényszéken. A bíróság a vádlottak és védőik kérésére felolvasta a per során készített jegyzőkönyveket. Az iratismertetés várhatóan több napig tart. A bíró-

ság március végéig még 25 tárgyalási napot tervez, iratot ismertet, tanúkat és szakértőket hallgat meg. (...)

A büntetőper 2011. március 25-én kezdődött. A romák elleni, hat halálos áldozatot követelő fegyveres és Molotov-koktélos támadások ügyében **K. Árpádot** és a testvérét, **K. Istvánt**, valamint **P. Zsoltot** és a vád-

szerint az utolsó két gyilkosságban sofőrként közreműködő **Cs. Istvánt** előre kitervelten, aljas indokból, több emberen, részben sok ember életét veszélyeztetve, részben 14. életévét be nem töltött személy ellen elkövetett emberölés bűntettével és más bűncselekményekkel vádolják.

A vád szerint a négy férfi egy besenyszögi fegyveres rablás és a debreceni menekülttáborra leadott lövések mellett kilenc településen támadott romákra fegyverekkel és gyújtópallackokkal: 2008. július 21-én Galgalyörkön, augusz-

tus 8-án Piricsén, szeptember 5-én Nyíradonyban, szeptember 29-én Tarnabodon, november 3-án Nagycsécen, december 15-én Alsózsoltán, majd 2009. február 23-án Tatárszentgyörgyön, április 22-én Tiszalökön, augusztus 3-án Kislétán.

A kislétai és a tiszalöki bűncselekményben egy-egy, Nagycsécen két ember halt meg, Tatárszentgyörgyön egy 27 éves férfit és ötéves fiát lőtték agyon, miközben felgyújtott házukból menekültek.

(MTI – 2013.01.19.)

ROMA HOLOKAUSZTRA EMLÉKEZTEK AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN

❖ A második világháborúban meggyilkolt cigányokról való megemlékezés jegyében szervezett szemináriumot az Európai Parlament (EP) néppárti frakciójának romaügyi munkacsoportja. Az eseményen **Járóka Livia** fideszes EP-képviselő egy külön európai emléknap kijelölését szorgalmazta a holokauszt roma áldozatainak tiszteletére.

Járóka Livia, a munkacsoport elnöke beszédében a huszadik századi történelem tanulságainak levonását sürgette, valamint arról a kezdeményezésről beszélt, mely augusztus 2-át a roma holokauszt áldozatainak európai emléknapjává nyilvánítaná. Kiemelte, hogy a dokumentumok hiánya és a történelmi események feldolgozatlansága miatt a roma holokauszt nagyrészt még mindig ismeretlen a szélesebb közvélemény

előtt. „Támogatni kell azokat az egyetemeket és kutatóintézeteket, amelyek segítenek tudatosítani a többségi társadalomban, hogy hosszú, több évszázados közös történelmen osztoznak a romákkal” – hangsúlyozta **Járóka**.

A szemináriumot megnyitó **Agustín Díaz de Mera García Consuegra** spanyol néppárti képviselő elmondta: a második világháborúban a náci rezsim elnyomta, deportálta, és megsemmisítő táborokban halomra gyilkolta a romákat, a néppárti munkacsoport célja pedig az, hogy ilyen etnikai tisztogatás, népirtás soha többé ne ismétlődhessen meg. A spanyol képviselő kijelentette: az Európai Uniónak fel kell lépnie a romák történetével, a roma holokausztal kapcsolatos tudatlanság és közöny ellen.

(MTI-hirado.hu – 2013.01.29.)

Összeállította: Bakai Réka

A hónap hírei • A hónap hírei

„Nő az esély”

Az Országos Roma Önkormányzat „Nő az esély – Roma emberek képzése és foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben” című kiemelt projektjének első toborzó rendezvényére január 16-án került sor, melynek Szolnokon a Megyeháza adott otthont. A projekt céljaként mintegy ezer hátrányos helyzetű roma nő számára nyílik lehetőség arra, hogy korszerű és hasznosítható szak-képzettséget szerezhessen, ezzel pedig a munkaerőpiac aktív résztvevőjévé váljon. A programon a képzési-foglalkoztatási projekt iránt érdeklődő munkavállalók mellett a leendő foglalkoztatók is jelen voltak.

Magyarország Kormánya és az Országos Roma önkormányzat között 2011. május 20-án létrejött keretmegállapodás egyik fő célkitűzése, hogy 100 000 munkanélküli romát vonnak be 2015-ig a munkaerőpiacra. E célkitűzés megvalósítását szolgálja

földköveit. Hangsúlyozta, a projekt jelentős előrelépést jelent a cigány származású nők és családjuk számára, hiszen annak révén, hogy a projekt által biztosított képzéseken részt vesznek, és a munkaerőpiacra bekerülnek, szerepet vállalnak családjuk

fejtette, hogy a program olyan területen nyújt szakképesítést és végzettséget a cigány nőknek, ahol nemcsak családjuk, de akár az egész társadalom elismerését is kivívhatják maguknak. Hangsúlyozta, a projekt nem csupán egyszeri átmeneti se-

látási színvonal emelését. A projekt menedzsere hangsúlyozta, céljuk, hogy olyan cigány származású nők képzését valósítsák meg, akik elavult vagy alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, a programmal pedig olyan szakmára való képzést biztosítanak számukra, melynek révén el tudnak helyezkedni a szociális és gyermekjóléti intézményekben. Tájékoztatott arról, hogy a projekt 2012.07.01.–2014.08.31. időszakban valósul meg, ez idő alatt összesen 1000 – ebből Jász-Nagykun-Szolnok megyében mintegy 80 nő számára nyílik lehetőség a projektben való részvételre.

A program nagy előnye, melyet Dr. Kállai Mária kormány megbízott és Ipacs László projektmenedzser is kiemelt, hogy a közvetlen célcsoporton kívül a programnak több közvetett célja, és így egyben célcsoportja is van. A közvetlen cél, hogy a megszerzett tudást nemcsak munkahelyi keretek között alkalmazhatják majd a képzést elvégző nők, hanem az itt megszerzett tudás a mindennapi életükben is segítségükre lesz majd. Felhasználhatják és alkalmazhatják azt családi életük színterén, valamint a helyi közösségi életükben is presztízsre tehetnek szert akár a roma, akár a nem roma származású családok körében is.

az Országos Roma Önkormányzat „Nő az esély – Roma emberek képzése és foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben” című kiemelt projektje.

A toborzó rendezvényen résztvevőket **Csóka János**, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területi Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke köszöntötte, majd bemutatta a projekt legfontosabb mér-

életkörülményeinek, valamint a saját és közösségük szociális helyzetének javításában is. Az elnök kiemelte, a projekt segítséget és támogatást nyújt a résztvevőknek abban, hogy segélyezettek-ből adófizető polgárokká váljanak.

A rendezvényt **Dr. Kállai Mária**, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal vezetője nyitotta meg, aki köszöntőjében ki-

gítségnyújtás, hanem jelentős távlati céljai is vannak.

Ipacs László, a program projektmenedzsere részletesen bemutatta a jelenlévőknek a pályázat Jász-Nagykun-Szolnok megyére vonatkozó részleteit. Kiemelte a projekt jelentős céljai közül a társadalmi beilleszkedés elősegítését, a romák foglalkoztatásának javítását, valamint a gyakorlatorientált képzés révén a szociális el-

Ipacs László elmondta, a „Nő az esély” projekt jelenleg a toborzási szakaszába ért. A toborzást és kiválasztást követően a jelentkezők egy előzetes képességfelmérésen, valamint egészségügyi alkalmassági vizsgálaton vesznek részt, így eldől, kik lesznek majd azok, akik részt vehetnek a képzéseken. Ezt követően, ha szükséges,

egyéni fejlesztési terv alapján felzárkóztató képzésre kerül sor, majd a jelentkezők által választott konkrét szakmai képzések zajlanak. A projektvezető hangsúlyozta, hogy a program részét képezi egy mentorhálózat kiépítése is, amely segíti a résztvevőket a képzési folyamat során és akár azon túl is. Az Országos Roma Önkor-

mányzat 10, míg a Türr István Képző és Kutató Intézet 20 mentorral járul hozzá a program sikeréhez. A mentorok előzetes képzésben vesznek részt, ahol felkészítik őket azokra a feladatokra

a választható szakképesítéseket. A program keretében a jelentkezők a következő szakmákat tanulhatják:

- Ápolási asszisztens (OKJ 32 7223 01)
- Kisgyermek-gondozó, nevelő (OKJ 54 761 02)
- Szociális gondozó és ápoló (OKJ 34 762 01)
- Óvodai dajka (OKJ 32 140 01)
- Segédgondozó (akkreditált)
- Idősgondozó (akkreditált)
- Házi betegápoló (akkreditált)
- Szociális asszisztens (OKJ)
- Roma szociális segítő (akkreditált)

Kiemelte, hogy e szakmák nagyfokú elkötelezettséget és hivatástudatott igényelnek, így ennek megfele-

és várható problémákra, melyekkel mentorálási tevékenységük során szembe kell nézniük.

A program utolsó fázisa a végzettség munkába állásának segítése és támogatása a foglalkoztatók megkeresése és projektbe való bevonása által.

A projekt bemutatását követően **Bank Richárd**, a Türr István Képző és Kutató Intézet szolnoki kirendeltségének vezetője mutatta be

lően a képzések is rendkívül gyakorlatorientáltak. A képzésben kötelező gyakorlat teljesítését a jelentkezők egy a lakóhelyükön található vagy ahhoz megfelelő közelségben levő intézményben is letölthetik, azonban a gyakorlati OKJ-s vizsgának kötelező helyszínt biztosítanak. A gyakorlat helyszínének szabad megválasztása a későbbi foglalkoztatásra is lehetőséget biztosíthat a programot sikeresen teljesítők-

nek. A kirendeltségvezető felhívta a figyelmet arra is, hogy a képzéseken való részvételre és azok teljesítésére nemcsak ebben a pályázatban nyílik majd lehetősége az érdeklődőknek. Azok, akik esetleg nem teljesítik a program meghatározott felvételi követelményeket, automatikusan átirányításra kerülnek egy következő képzési projektbe.

Papp Attiláné, a Szociális és Gyámhivatal főtanácsosa a járszági, valamint a

szolnoki kistérség ellátó intézményeiről, illetve a különböző szociális szolgáltatásokról tartott előadást. Bemutatta a különböző ellátási formákat, mint például a családsegítést, a házi segítségnyújtást, az utcai szociális munkát vagy éppen a falu- és tanyagondnoki feladatkört. A főtanácsos felsorolta, hol és milyen intézmények vannak a környező kistérségekben, melyek azok, melyekben a képzések befejeztével állást vállalhat-

nak a jelentkezők. Bemutatta a térségi ápolást és gondozást nyújtó intézményeket (pl.: idősek otthona, fogyatékos személyek otthona), gyermekek napközbeni ellátását végző intézményeket (pl.: bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet), valamint a gyermekek átmeneti gondozását végző intézményeket is.

Deák Miklósné, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központjának igazgatója tartott előadást Jász-Nagykun-Szolnok megye munkaerő-piaci helyzetéről. Kiemelte, a cigányok munkaerőpiacon való elhelyezkedését számtalan tényező nehezíti: például az alacsony vagy elavult iskolai végzet-

taszerzésre. Emellett tájékoztatta a jelenlévőket a munkaügyi központban igényelhető támogatási formákról, felhívta a figyelmet a lakhatási, munkahely-teremtési vagy mobilitási hozzájárulás igénybevételeének lehetőségére, melyek szintén nagy segítséget nyújthatnak az elhelyezkedéshez.

A projektbemutatót szekcióülések zárták, a képzés iránt érdeklődőknek gyakorlatorientált, a bértámogatásra pályázni kívánó munkáltatóknak tájékoztató jellegű ülés formájában.

Mint az elhangzott, a program azonban nem csupán képzést biztosít, hanem a TÁMOP-5.3.1.-B-2-12 komponens révén a munkaerőpiac másik oldalát – a

ség, a hagyományok miatti eltérő munkakultúra, a társadalmi előítéletek sokasága és a velük szemben támasztott bizalmatlanság, valamint az is, hogy megszűntek a számukra eddig foglalkoztatást biztosító üzemek, gyárak. Az igazgatóasszony előadásában felhívta a figyelmet arra, hogy 2013-ban a szakképzetlen, alacsony iskolai végzettségűek számára számtalan képzés indul, és hangsúlyozta azt is, hogy aki a „Nő az esély” elnevezésű programba nem kerül be a felvételi folyamat során, annak a munkaügyi központ is lehetőséget biztosít a szak-

foglalkoztatói szektort – is bevonják, hiszen ebben a kétkomponensű projektben a munkáltatók támogatására is lehetőség nyílik. A pályázat benyújtásával a munkavállalók 1 év 3 hónap támogatott foglalkoztatása, valamint további képzése válik lehetővé, mellyel a programban végzetek elhelyezkedési esélyeit kívánják segíteni. Így a gyakorlatorientált szakképesítés megszerzése után a végzetek kedvezményes és támogatott foglalkoztatására biztosított a szociális- és gyermekjóléti ellátórendszerben.

Bakai – Marsi

Az Országos Roma Önkormányzat közleménye

Bayer Zsolt írása kapcsán

Az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) elnöksége sajnálattal tapasztalja, hogy egy garázda bűncselekmény kapcsán újra az indulatok és a roma integráció kriminalizálása került politikai napirendre az elmúlt napokban.

A 2011 januárjában mandátumot kapott ORÖ „Új roma politika” programjának alapja az volt – s ezt azóta nemegyszer hangsúlyozta önkormányzatunk –, hogy a botránypolitika kapuit bezárjuk, a romaügyet átfogó szakpolitikaként kezeljük. Azt is tisztáztuk több esetben, hogy az ORÖ és Hivatala nem kíván foglalkozni egyes esetekkel, különösen nem a rendészeti- és igazságszolgáltatási szervek hatáskörébe tartozó ügyekkel, hanem a cigány társadalom felemelkedéséért végzett programszerű munkát kívánja irányítani. A politikai hangulatkeltők újra és újra erről a munkánkról vonják el a közvélemény figyelmét, rombolva a roma integráció és a békés társadalmi együttélés lehetőségét Magyarországon.

A 2013. január 5-én, **Bayer Zsolt** tollából megjelent – Szigethalmon szilveszter éjszaka történt bűncselekményt taglaló – írását is ilyen politikai hangulatkeltésnek tartjuk.

Az ORÖ ezúton kíván jobbulást az agresszió áldozatául esett sportolóknak.

Önkormányzatunk mélységesen elítéli mind a hasonló bűncselekményeket, mind pedig a hasonló hangvétellű írásokat.

A Magyar Hírlapban megjelent Bayer Zsolt írás kapcsán az ORÖ elnöke személyes megbeszélésre kérte fel **Stefka István** főszerkesztőt és Bayer Zsolt publicistát.

Budapest, 2013. január 08.

Farkas Flórián
elnök

TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Döntött a kormány a Cigányügyi Egyeztető Tanács létrehozásáról

A kormány január 29-i ülésén döntés született a Cigányügyi Egyeztető Tanács létrehozásáról, amely a legmagasabb szintre emeli a felzárkózás ügyét. A testület fő feladata a felzárkózási és cigányügyi politika stratégiai irányaira vonatkozó javaslatok kidolgozása, valamint a végrehajtás nyomon követése.

A Cigányügyi Egyeztető Tanács létrehozásával lehetőség nyílik arra, hogy a kormányzati struktúra legmagasabb szintjén közvetlen párbeszéd és az érintett miniszterek és szereplők szükség szerinti bevonásával közvetlen visszacsatolás keretében lehessen áttekinteni az eddigi intézkedések végrehajtásának megvalósítását, és meghatározni a romák felzárkózásának elősegítése érdekében szükséges további lépéseket.

A tanács javaslatot tesz a kormány társadalmi felzárkózási és cigányügyi politikájára, figyelemmel kíséri a kormány és az Országos Roma Önkormányzat között létrejött keretmegállapodásban foglalt célok teljesülését, valamint véleményezi a keretmegállapodás végrehajtásában érintett miniszterek és az Országos Roma Önkormányzat által készített beszámolókat.

A tanács elnöke a miniszterelnök, társelnöke az Országos Roma Önkormányzat elnöke, további tagjai az emberi erőforrások minisztere, a belügyminiszter, a nemzetgazdasági miniszter, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár. A tanács legalább negyedévente tart ülést.

Orbán Viktor miniszterelnök a 2012. július 16-án indult konzultációs sorozat keretében az Országos Roma Önkormányzat vezetőivel is tárgyalt. A miniszterelnök az egyeztetést követően jelentette be egy legfelsőbb szintű cigányügyi egyeztető testület megalakításának szándékát.

Budapest, 2013. január 31.

A család, mint közösségi erő

Ezzel a címmel indul útjára az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány (Szolnok) TÁMOP-5.5.1-B-11/2 konstrukción belüli projektje Tiszaroffon 2013. február 1-jével. A projekt célja egy családi erőforrás központ kialakítása és működtetése a településen.

Érdekérvényesítő és önszervező hálózat szerveződése

A családi közösségi kezdeményezések és programok megerősítése című pályázati kiírás általános célja a család

szféra társadalmi jelentőségével kapcsolatban, integrált szolgáltatások nyújtásával a fiatal gyermekes családok támogatása – a kötelező önkormányzati alapellátási feladatokat kiegészítő eszközökkel – kis közösségi kez-

zelítés növelheti a szolgáltatásokhoz való hatékony hozzáférést, és a szolgáltatók közötti tudás-megosztást, aminek nyertesei nemcsak a nagyobb terheket viselő fiatal gyermekes családok lesznek, hanem minden család.

és önszervező hálózatok szerveződése segíti a családbarát jellegű kezdeményezések, szerveződések létrehozását és működését, erősíti a helyi közösségek tagjai közötti összefogást. Fontos a családok közötti szolidaritás erősítése is, a harmonikus családi élet és a gyermekvállalás fontosságának tudatosítása családbarát jellegű kezdeményezések, szerveződések, szolgáltatások valamint (formális és informális) képzések támogatásán keresztül.

Családokat támogató gyakorlati szolgáltatások nyújtása

A konstrukció rész célja egyrészt a családokat támogató gyakorlati szolgáltatások nyújtása, amelyek a helyi közösség tagjainak önkéntes, szervezett együttműködése által lehetővé teszik a munkaidő alatti vagy más fontos okból szükségessé váló gyermekfelügyelet megfelelő megoldását, és ezzel elősegítik a családi teendők melletti könnyebb munkavállalást és ügyintézt. A közösségi együttműködés megerősítésével ezek a szol-

ládhoz, a gyermekekhez, a gyermekvállaláshoz kapcsolódó társadalmi viszonyulás javítása, a családi élettel kapcsolatos negatív jelenségekkel szembeni prevenció megvalósítása. A kiírás fő célja az országos szemléletváltás előmozdítása a családi

kezdeményezések, például ún. „családi erőforrás központok” létrehozása útján. Az integrált szolgáltatások egyetemesítik a foglalkoztatási, családi, szülői és egészségfejlesztési támogató szolgáltatásokat és az innovatív eszközöket. Ez az integrált megkö-

Mindez a helyi közösségekből kiindulva országos szemléletváltást is elősegít a családi szféra társadalmi jelentőségével kapcsolatban, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése elvének széleskörű megvalósulását. Az érdekérvényesítő

Ülésezett a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság

Négy napirendi pontot tárgyalt meg és fogadott el a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság (TFCTB) a január 25-i ülésén. Elsőként az Emberi Erőforrások Minisztériumának Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága tájékoztatta az ülés résztvevőit a roma nemzetiségi adatok kezelése rendjének kialakításával kapcsolatban megtett intézkedésekről. A bizottság a tájékoztatót megtárgyalta, és felkérte a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumot, hogy az uniós programok tekintetében az adatkezelési rendszer bevezetéséhez szükséges intézkedéseket tegye meg, valamint ennek eredményéről 2013. február 28-áig tájékoztassa a bizottságot.

Az érdekvégyenesítő és önsesítő hálózatok szerveződése segíti a családbarát jellegű kezdeményezések, szerveződések létrehozását és működését, erősíti a helyi közösségek tagjai közötti összefogást.

gáltatások segítik az össze- fogást a családok közérzeté- nek és jólétének javítása ér- dekében, és elősegítik a friss, a gyakorlatban legjobban hasznosítható információk gyors cseréjét, melynek kap- csán a gyermekes családok, szülők átadhatják egymás- nak tapasztalataikat, ismereteiket, illetve szervezett formában hozzájuthatnak a családalapítással és gyer- mekneveléssel kapcsolatos fontos információkhoz.

Szintén fontos cél a gyer- mekvállalás és munkavállalás összeegyeztetését segítő szolgálatok (komplex szol-

sának könnyebb megvalósi- tásához.

A fentiek mellett további cél a családi életre nevelés elősegítése, a házassággal, a hosszú távú párkapcsolati elköteleződéssel és a gyer- mekvállalással kapcsolatos pozitív attitűd közvetítése mind a párkapcsolattal még csak ismerkedő tizenéves korosztály, mind a már csa- ládalapításon gondolkodó fiatalok, mind pedig a már házasságban, tartós kapcsola- tban élők körében. Ehhez kapcsolódik továbbá – mint célkitűzés – a gyermekne- velés, illetve a családi, há-

kenységi arányszám is re- kord alacsony szintet ért el 1,26-os értékkel –, illetve a társadalom értékrendjében a családalapítás, a gyermek- vállalás fontosságának jól látható visszaszorulása szük- ségessé teszi, hogy a köztu- datban pozitív irányú válto- zás, fordulat következzen be. Ehhez mindenekelőtt a helyi közösségek tagjai összefo- gásának erősítésére, a közös célok érdekében való cse- lekvés előmozdítására van szükség. A helyben működő civil szervezetek ebben a te- vékenységben jelentős sze- reptet tudnak vállalni, minde- nekelőtt azáltal, hogy a kö- zösség tagjai számára pozí- tív, követendő mintákat mu- tatnak be, továbbá tanács- adással, a gyermekfelügye- let megszervezésével stb. se- gítik a helyi családok életét, megkönnyítve és egyúttal vonzóbbá téve ezáltal a fia- talok számára is a család- alapítás, a gyermekvállalás melletti döntést.

Minden olyan, helyben működő civil szervezet ré- szesülhetett támogatásban,

csönösen átadhatják egy- másnak tapasztalataikat.

Egyfajta családi szolgál- tatásokat nyújtó központok, ún. „családi erőforrás köz- pontok” létrejöttét szeret- nénk tehát ilyen módon tá- mogatni, amelyek helyi szin- ten az ott élő családok, illetve a közösség más tagjai részvételével tevékenyked- nek, s hozzájárulnak a helyi társadalomban a családbarát attitűd megerősödéséhez. Szükséges az alapvető cél megvalósítása, hisz az állam családpolitikai eszköztára elsősorban a közvetlen pénz- ügyi juttatásokat, a közvetett pénzügyi juttatásokat, a kap- csolódó szabadság és segély rendszert, a gyermekgond- zási intézményrendszert fog- lalja magában. Ugyanakkor a családhoz, a gyermekek- hez, a gyermekvállaláshoz kapcsolódó társadalmi vi- szonyulás javítása érdeké- ben egyértelmű üzenetet kell eljuttatni a társadalomnak, hogy az anyagi támogatás mellett egyéb eszközök is rendelkezésre állnak, ame- lyek támogatják a családal-

Játsszóház

gáltatások) megszervezése, kialakítása. Ezen belül olyan komplex, innovatív hosszú távú szolgáltatásnyújtás, melynek során elsősorban a munkaerőpiacra a gyermek- vállalás után visszatérni kí- vánó nők számára nyújtanak személyre szabott segítséget az elhelyezkedéshez, illetve később a munkahelyi és csa- ládi teendők összehangolá-

zassági, párkapcsolati együt- tés során felmerülő kérdé- sek, problémák feloldásához való segítségnyújtás.

Háttér

A drámaian alacsony szüle- tési mutatók – 2010-ben mindössze 90 350 gyermek született, és a teljes termé-

A program célja a családhoz, a gyermekekhez, a gyermekvállaláshoz kapcsolódó társadalmi viszonyulás javítása, a családi élettel kapcsolatos negatív jelenségekkel szembeni prevenció megvalósítása.

amelynek tevékenysége a helyi családok összefogásá- ra, közös programok, ren- dezvények szervezésére, a gyermekvállalás népszerű- sítésére irányul, és e tevé- kenységén belül tanácsadást, lelki gondozást, a gyermek- felügyelet megszervezésé- hez való segítségnyújtást stb. is vállalt. A tanácsadások elsősorban a párkapcsolat, a házasság, a gyermekvállalás és -nevelés, a gyermek elhe- lyezése kapcsán felmerülő kérdéseket érintik, annak ér- dekében, hogy a helyi kö- zösségek érintett tagjai köl-

pításra való felkészülést, a családi életre, a gyermekvál- lalásra való elszánás folya- matát.

Versenyképesség és foglalkoztathatóság

A szolnoki székhelyű „Okta- tási és Továbbképzési Köz- pont” Alapítvány a fentiekre figyelemmel határozta el, hogy Tiszaroff községben kialakít egy családi erőforrás központot.

A projektmegvalósító „Oktatási és Továbbképzési

Központ” Alapítvány már sokéves tapasztalattal rendelkezik. Az alapítvány 1992-ben jött létre, szolnoki székhellyel. Fő célja többek között, hogy tevékenységével segítse a hátrányos helyzetű cigány családok integrációját, oktatási-nevelési-képzési tevékenysége is ebben a körben értelmezendő. Az alapítvány tevékenysége hitelesen mutatja alapvető elkötelezettségét a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok esélyegyenlőségének elősegítése, azoknak a társadalomba való minél teljesebb körű beilleszkedése irányában. Feladatellátása során az alapítvány mindvégig kiemelte a tanulás jelentősé-

delkező civil szervezet, mely eddig is példát mutatott a közösségfejlesztésben. Az alapítvány biztosítéka annak, hogy a projekt eredményes lesz és a település lakosainak életminősége ezáltal is jobbá válik.

A családi közösségi kezdeményezések és programok megerősítése című pályázati kiírás keretében az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány által megvalósuló „A család, mint közösségi erő” című projekt megvalósítási időszaka 14 hónap. Az első négy hónapban a Családi Erőforrás Központ kialakításának előkészítése, a képzések, tanácsadások struktúrájának

Fontos a társadalmi párbeszéd

gét a versenyképesség és a foglalkoztathatóság szempontjából, ugyanakkor folyamatosan hangsúlyozta annak a társadalmi beilleszkedésben és a személyes fejlődésben játszott szerepét is.

Az alapítvány feladatellátása akkor hatékonyabb, ha közös cél elfogadását követően alulról szerveződve épül fel. A projekt végrehajtója elkötelezett munkatársakkal, szakemberekkel ren-

definiálása zajlik. Ezt követően Tiszaroffon megalakul a Családi Erőforrás Központ, amelyben a pályázat keretei között 3 fő tevékenység zajlik majd: képzések, tanácsadások, illetve közösségépítő programok kerülnek megszervezésre.

A családokat támogató gyakorlati szolgáltatás keretében megvalósul egy tanácsadási szolgáltatás, információnyújtás és információ

Mentorképzés

csere a családi élettel, gyermekneveléssel összefüggő kérdésekben.

A gyermekvállalás és munkavállalás összeegyeztetését segítő szolgáltatások és képzések keretében a gyermekgondozásból munkaerőpiacra visszatérni szándékozó szülők számára szervezett tanácsadásra kerül sor.

A tanácsadáshoz kapcsolódóan ismeretterjesztő

sulását, nyomon követését.

Fontos szempont volt a projekt tervezése során, hogy a résztvevő családtagok biztonságban tudhassák gyermekeiket az elfoglaltságuk ideje alatt, így mind a tanácsadások, mind a képzések idejére játszóházban gyermekfelügyeletet biztosít a program.

Az alapítvány fenti feladatellátásával hiánypótló tevékenységet lát el, és példát

Cél, olyan komplex, innovatív hosszú távú szolgáltatásnyújtás, melynek során elsősorban a munkaerőpiacra a gyermekvállalás után visszatérni kívánó nők számára nyújtanak személyre szabott segítséget az elhelyezkedéshez, illetve később a munkahelyi és családi teendők összehangolásának könnyebb megvalósításához.

anyagok kerülnek elkészítésre, amelyek elősegítik a tanácsadás keretein belül közvetített információk eljuttatását. A projekt célkitűzése, hogy a megvalósítás során a fenti két tanácsadási szolgáltatással minimum 500 főt tudjanak elérni.

A közösségépítő programok keretében a családi életre nevelést segítő tréningek, foglalkozások megszervezésére kerül sor 50 fő részére.

A képzéshez kapcsolódóan mentori szolgáltatás segíti a képzéseken elhangzottak gyakorlati megvaló-

mutat a közösségfejlesztésre is. A cél, megteremtteni egy családbarát település működésének feltételeit. Ebben szerepet kap a családhoz, a gyermekekhez, a gyermekvállaláshoz kapcsolódó társadalmi viszonyulás javítása, a családi élettel kapcsolatos negatív jelenségekkel szembeni prevenció. Ennek egyik eszköze a helyi családok összefogását szolgáló programok, rendezvények szervezése, valamint a helyi közösségek szerveződésekének segítése.

Marsi Edit

„Alapvető feladat, hogy fenntartsuk kulturális identitásunkat”

Hat év után leköszönt a Somogy Megyei Területi Cigány Kisebbségi Önkormányzat elnöke, **Berényi László**. Utóda az eddigi elnökhelyettes, **Balogh Imre** lett.

Bár 2014-ig hivatalában maradhatott volna – utána az országgyűlési képviselőség összeférhetetlen az ilyesfajta tisztségekkel –, két évvel mandátuma lejárt előtt **Berényi László**, a megyei terü-

Berényi László

leti cigány kisebbségi önkormányzat elnöke úgy döntött, átadja a stafétabotot.

– Az országgyűlési képviselőség mellett az Országos Roma Önkormányzat elnökhelyettese is vagyok – indokolta döntését a fideszes politikus –, s mindkét feladat Budapesthez köt. A megyei kisebbségi önkormányzat viszont Somogyhoz, s egyre nehezebben tudtam egyeztetni a két tevékenységet. A területi cigány önkormányzatban eddig is az elnökhely-

Balogh Imre

lyettes, a *Somogyi Cigány Képviseletek Szervezetének* elnöke, **Balogh Imre** vitte a napi munkát, így aztán értelemszerűnek tűnt a változtatás.

A tisztújítás során az elnökség tehát az eddigi helyettest emelte az elnöki székbe, míg a szervezet új elnökhelyettese, **Rafael György**, a látrányi cigány kisebbségi önkormányzat vezetője lett. Nagy kérdés, mit tud tenni az új vezetés a megváltozott körülmények között. Akadnak ugyanis olyan hangok, akik szerint a megyék megváltozott státuszából adódóan – a felada-

Rafael György

tok jelentős részét a kormányhivatalok vették át – a jelenlegi formában nincs szükség területi kisebbségi önkormányzatokra sem. [...]

– A lehetőségeink behatároltak – mondta Balogh Imre. – Persze ígéregethették, ám tudom, nincs új a nap alatt. A szervezet tevékenységét az uniós romastratégia, valamint az Országos Roma Önkormányzat és a kormány közötti keretmegállapodás határozza meg.

Utóbbinak köszönhető, hogy néhány kiemelt program már elindult, így például felállt egy foglalkoztatási koordinációs szolgálat. A kistérségenként kiépülő hálózatban harminchatan dolgoznak: foglalkoztatókkal, munkaügyi központokkal veszik fel a kapcsolatot a munkahelyteremtés érdekében. [...]

– Somogyban legalább három kistérség halmozottan hátrányos helyzetű – magyarázta [...] Balogh Imre –, még a képzettséggel rendelkezők is nehezen találnak állást. A képzetleneket, s a romák többsége ezeken a területeken ide tartozik, még nehezebb visszavezetni a munkaerőpiacra. Remélhetőleg azonban a kormány kis- és középvállalkozói szektort erősítő programjai 2013-ra beérnek, s a kkv-s szektor elkezd felzárkózni a roma munkavállalókat. A közmunka, melyben természetesen a cigányság is aktívan részt vesz, ugyanis csak tűzoltásnak jó, hosszú távon azonban abból nem lehet minőségi életet fenntartani.

A megyei cigány kisebbségi önkormányzat új elnöke szerint szervezetük megfelelő, a munkaerőpiacon életképes képzésekkel próbálja segíteni a somogyi cigányságot. – A legfontosabb feladatunk, hogy minél többeket segítsünk munkába állni – állította Balogh Imre. – Természetesen a közéleti kérdésekre is megfelelő válaszokat adunk, ha úgy adódik, ám elutasítjuk a bot-

ránypolitizálást. Jobban hiszünk a jogi útban, de ha kell, a jogos önvédelmi mechanizmusokat megteszszük. Szerencsére Somogy országos viszonylatban is a béke szigetének számít.

Felvetésünkre, a megyében több településen is előfordult a közelmúltban, hogy a Jobbik és paramilitarista szélsőjobb szervezetek vonultak fel a cigánybűnözés ellen tiltakozva, [...] Balogh Imre úgy reagált, szerint egy népcsoport elleni uszítással nem lehet hosszú távon érvényesülni a politikában.

– Az viszont elképzelhető, hogy a mostani felfokozott hangulatban még kevesebben merik majd, pontosabban merték vállalni cigányságukat, mint a 2001-es népszámláláskor – ismerte el. – Személy szerint persze remélem, hogy az új adatok alapján többen leszünk, mint tíz éve, de valahol megértem azokat is, akik egy hivatalos nyilvántartásban nem merik vállalni romaságukat. Pedig ez rendkívül fontos lenne, hiszen alapvető feladat, hogy fenntartsuk kulturális identitásunkat. Ehhez persze az oktatásból is markánsabban kell kivenni a részünket. Ebben segítséget nyújthat az újfajta, hátrányos helyzetűeket támogató ösztöndíjrendszer, emellett a megállapodás a Kaposvári Egyetemmel, ahol akár külön roma szakkollégium is létrejöhet. A lehetőségek tehát adóttak, csak tudnunk kell élni velük.

(online.hu – 2013.01.09.)

BUDAPEST BÁR

A Budapest Bár 2013. február 13-án, Szombathelyen látható 19.00 órai kezdettel az AGORA-Művelődési és Sportházban.

A Budapest Bár zenekart eredetileg Farkas Róbert (hegedű, gitár) alapította azzal a szándékkal, hogy friss lendületet adjon a kávéházi cigányzenei hagyománynak. Robi a Zeneakadémián ismerkedett meg zenésztársaival: Farkas Mihállyal (cimbalom) és Ökrös Károlyllyal (harmonika, zongora). A zenekarhoz csatlakozott negyedik tagként Misi öcsce, Farkas Richárd is (bőgő). Az alap-

zenekar összeállt, már csak valami különleges, mai hangzás hiányzott belőle. Így született meg az ötlet, hogy meghívjanak néhány kiváló magyar pop és rock énekest, napjaink zenéjének meghatározó személyiségeit. Régi filmslágeret, kuplékat és táncdalokat dolgoztak fel, mívesen hangszerelt cigányzene kíséretében. A magyar és cigány művészek együttműködésén alapuló produkció merész ötlete bevált: a Budapest Bár telt házakat vonz mindenhol! Minőségi, különleges, szórakoztató muzsikája mindenkihez szól, aki szereti a jó zenét.

A CIGÁNYTÁBOR AZ ÉGBE MEGY

Színházi bemutató a kaposvári Csiky Gergely Színházban 2013. február 8-án! *A Cigánytábor az égbe megy* című zenés balladában a Söndörgő zenekar muzsikája és tagjai is aktív szereplőivé válnak az előadásnak.

A mese két független, szabad ember – Lojko Zobar, a híres lótolvaj, valamint a boszorkányosan szép cigánylány, Rada – szerelmének és harcának története, amely ezúttal Szöcs Artúr rendező átiratában született színpadra. A társulatot a Somogy Táncegyüttes tagjai segítik a darab színpadra állításában.

PALYA BEA KONCERT

2013. március 3. 19.30–22.00 órai kezdettel a Művészetek Palotája Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem ad otthont Palya Bea koncertjének.

„A Műpa nagytermét már sokféle hanggal megtöltöttem. Most, a gyermekem születése utáni első nagykoncertre két olyan zenészt hívok el játszani, akikkel rengeteget tanulmányoztuk ennek a teremnek minden kis zugát: hol milyen az akusztika, hogyan találkozik az énekhang a szaxofon, a duda vagy a furulya hangjával, illetve miként képes az orgonasíppokkal izgalmas hangzást létrehozni. Szokolay Dongó Balázs majdnem tizenöt éve partnerem a zenében. Mindketten a népzene felől érkeztünk, de ezt a repertoárt mélyen át-

szűrjük magunkon, így válik az egy belső pontból kiinduló improvizációvá, személyes népzenevé. A duózás művésze számomra az a biztonság, hogy elengedhetjük magunkat, és így egymásban bízva ketten töltünk meg óriási tereket, minden hallgató szívének legközepeig toljuk el a hangokat. Néhány

dal erejéig Fassang László fog az orgonához ülni. Vele is összeköt az a számtalan templomi, koncerttermi zenélés, ami hosszú évekig műveltünk a világ minden földrészén. A Műpa nagytermében való éjszakai közös gyakorlások is ezt az izgalmat adták: nincs ott senki, csak mi és a hangok, amelyek szeszélyesen röpködnek a térben, az orgona regisztereinek változásaitól vagy az énekhang alkalmazásától függően. Szeretném, ha minden hang közel jönne a hallgatósághoz. Olyan élményt keresek, amely a közönséget is, minket is körbefon, megemel, hiszen ezen az estén a tér minden pontjából jöhet a hang. Akár még a nézők torkából is.”

(Palya Bea)

GIPSY REUNION

Az idén először rendezik meg február 15-én a *Fonó Szalonokat* a Fonó Budai Zeneházban. A hat eseményből álló rendezvénysorozat nemcsak koncerteknek ad helyet, de minden alkalommal borkóstolók, beszélgetések, találkozók várják az érdeklődőket.

Február 15-én 20:00 órai kezdettel A Berka és a Felvonó együttes közös moldvai-vonós tánc háza várja a látogatókat. E napon borkóstolót tart és borait bemutatja: Gepárd és Úrhajó Borbár.

Február 16-án 18.30 órai kezdettel a Fonó Szalonzáró vendége Jávorszky Béla Szilárd és Weyer Balázs lesznek. 20.00 órai kezdettel Nikola Parov Quartetet hallhatjuk, 21:30 órai kezdettel pedig **Balogh Kálmán** és a **Karaván Família** előadását élvezhetjük. Borkóstolót tart és borait bemutatja: Sabar Borház, Villa Tolnay.

ROMUNGRÓ GIPSY BAND & SZILVÁSI GIPSY FOLK BAND

A Rézmál Kávézóban (Budapest, II. kerület, Marczibányi tér 5/A.) 2013. március 1-jén kerül sor a Romungró Gipsy Band & Szilvási Gipsy Folk Band koncertjére.

A Romungró Gipsy Band fiatalokból álló zenekar, amely autentikus lovári és beás cigány népzenet játszik olyan hagyományos hangszereken, mint az akusztikus gitár, kanna, kanál. Több száz rendezvény van már a zenekar háta mögött, így fellépői voltak az Athe Sam Roma Összművészeti Fesztiválnak, a Volt Fesztiválnak, felléptek az Akvá-

rium Klubban, a Gödör Klubban, a Milenárius Teátrumban és az Ördögkatlan Fesztiválon. 2010-ben az országos Fringe Fesztiválon zenei különdíjat kaptak, a Roots & Routes Nemzetközi Tehetségkutató Programon képviselték a roma kultúrát. A zenekar tovább bővült egy állandó táncsapattal, melynek segítségével a közönség is részese lehet a cigány tánc kultúrájának, köszönhetően a rendszeres megrendezett tánc házaknak.

A zenekar 2012 év végén jelentette meg első nagylemezét *Feketén Fehéren* címmel.

VOJASA

2013. február 13-án 22.00 órai kezdettel a Mű-Hely Estek keretében a Dürer Kert (XIV. kerület, Ajtósi Dürer sor 19-21.) ad otthont a Vojasa együttes előadásának.

Vendég: Lukács Miklós (cimbalom)

Forrás: koncert.hu

ZENE

„Ti, akik annyi mosolyt varázsoltatok az ajkakra, annyi könnyet fakasztottatok a szemekben;
Ti, akik zokogó hegedűöket annyi századokon át hűségeesen megosztottatok a nemzet minden bújával és minden gyönyörűségével, dicsőségével,
Ti méltán megérdemlitek, hogy írásban és képből megörökítsenek benneteket,
és kedveseinek legszebb emlékei között őrizzen meg a magyar.”

(Blaha Lujza szavai a cigányzenészekhez)

Cigányország útjain

„Megpróbálom szétoztani az egyház minden kincsét,
az egyházét, amely az enyém és az övék is”

(André Barthelemy)

A katolikus egyház cigányok közötti jelenlétének kezdetein, a múlt század közepén néhány pap úgy döntött, hogy közvetlen közelségben felfedezik a cigány-

amely az enyém és az övék is”.

1975-ben Barthelemy megalapította a CCIT-t (francia betűszó, értelme: Nemzetközi Katolikus Bizottság a

Az alábbiakban a könyvből idézünk.

„E könyv megírása előtt több okból is tétováztam. Talán nem lebbenthetjük fel a fátylat aggályok nélkül egy olyan népről, amelyet csak veszélyek árán tehetünk ki a közönség kíváncsiságának.

ja. Ingerli őket, ha tanulmányok alanyai – talán meg is vesszöznek majd érte. Azután magamról is írok; érdekes, de alkalmatlankodó személyről. Soha nem hittem, hogy egyedül élem át misszióink e kalandját, amely ma is tart; mégis sokkal nehezebb másokról beszélnem, mint ma-

„JÓSZERENCSE KIRÁLYNÉJA
KI OLVASOTT TENYEREDBEN,
KI MONDTA MEG PILÁTUST, HERÓDEST,
A TÖRTS A JÖVŐT, A DICSŐSÉGET?

ASZOTT ARCÚ JÓSSASSZONYOK
TITOKZATOS TEKINTETE,
A JÖVENDŐT FÜRKÉSZŐ PILLANTÁS
CSAK ÁRTATLAN, KELLEMES KIS CSALÁS.

JÓSZERENCSE KIRÁLYNÉJA,
NEM OLVASOL TENYEREK BEN,
DE ISMERED SZÍVÉT AZ EMBERNEK,
KIT DÉMONOK KÍNOZNAK, TERHELNEK.

LOVAM HÚZZA SZEKEREMET,
KÓBORLOK AZ ORSZÁGÚTON,
HOLNAP, HA TALÁLKOZOM TEVÉLED,
HOZD EL, KIRÁLYNŐ, JÓSZERENCSEDET!”

ság értékeit. E személyek közé tartozott **André Barthelemy** katolikus pap (rasaj), aki Franciaországban 1952-ben kérte, hogy együtt élhessen a cigánykaravánokkal, kísérhesse őket útjaikon. Püspökének engedélyével csatlakozott a cigánykaravánokhoz, három évig együtt vándorolt cigány népével Franciaországban. Később, a hetvenes években apostoli küldetéssel végigjárta Európa majd minden országának cigány közösségeit. Útjain oktatott, gyűjtött, megfigyelt, tanácsokat adott és tanult. Úgy fogalmazott: „megpróbálom szétoztani az egyház minden kincsét, az egyházét,

Cigányokért), amely Európa-szerte évenként más-más országban tartja nemzetközi konferenciáját (2007-ben Magyarországon). Barthelemy szakismerete révén a vatikáni Menekültek Pápai Tanácsának konzulense lett.

André Barthelemy Cigányország útjain című könyve 1982-ben jelent meg (Kohlmann Ágnes fordításában a magyar nyelvű változat 1992-ben). A könyv anekdotákat tartalmaz némi önéletrajzi írással átszőve, melyek által nem csupán a cigányság sokszínű életébe, hanem a papi hivatás nehézségeibe is betekintést nyerhet az olvasó.

Mivel sebezhetőek, tekintettel kell lennünk rájuk, a diszkréció pedig ennek egyik formá-

gamról, mert velük kapcsolatban – bár ugyanolyan fáradtságosan élnek, mint én –

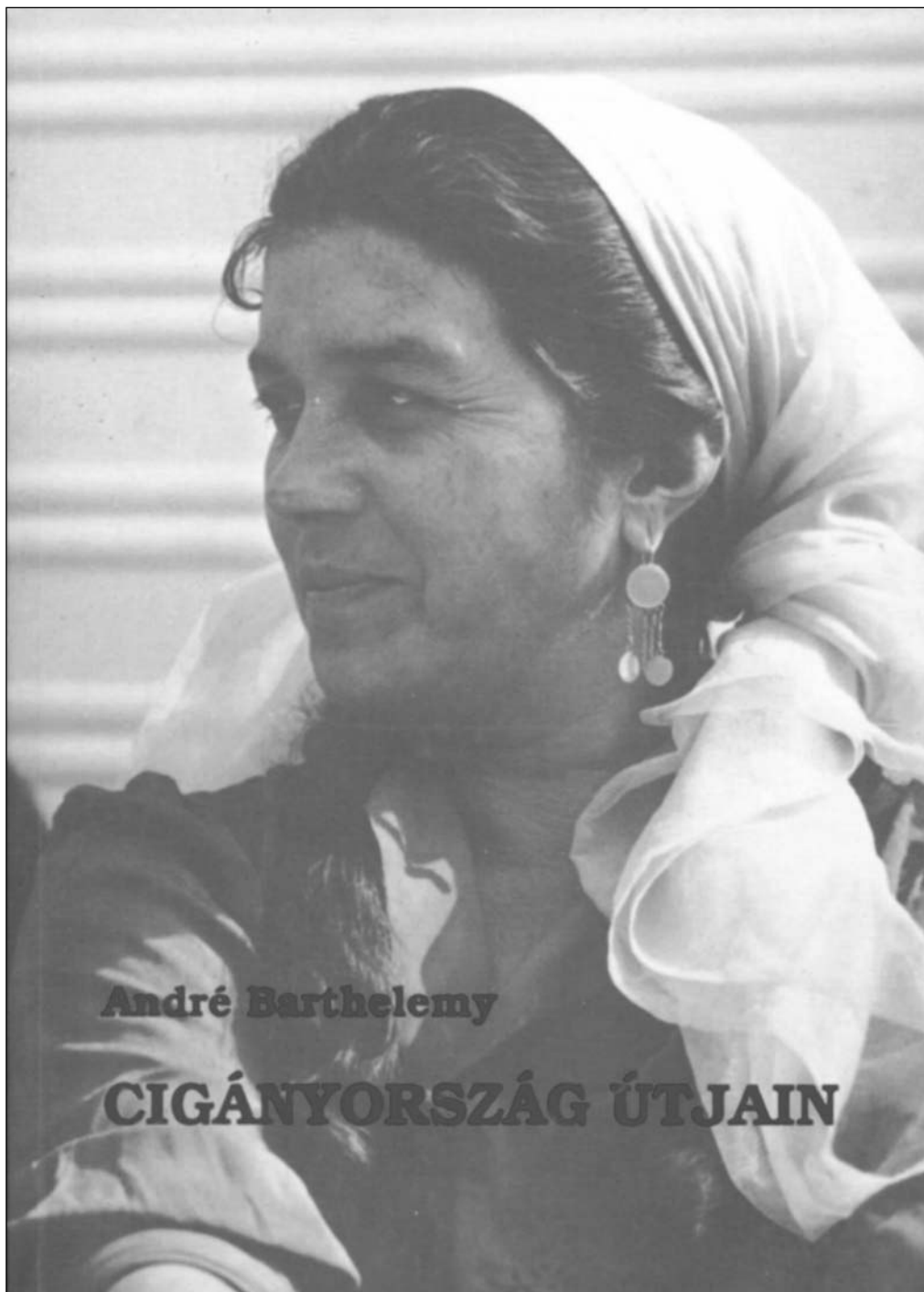
fennáll a veszély, hogy túl sokat vagy túl keveset mondok róluk. Remélem, megbocsátanak, amiért megmaradok azoknál az eseményeknél, amelyeknek én is részese voltam. Ez a szemtanú hitelességét adja elbeszélésemnek.”

„Kicsi a világ. De az országút hosszú és a végállomás kellemes, amikor végre a szállásához ér az ember. A cigány vendéglátás csodálatos. A keleti országokban, miután bemutatkoztunk, már minden rendben van. A romák odaadják az ágynakat, ők maguk pedig kényelmetlen díványon alszanak. Egyszer Argentínában sátrat vertek föl nekem a lakásban, hogy megkíméljenek a ház aprajagjának nyüzsgésétől, de aztán a családfő, hogy ne érezzem magam egyedül, megosztotta velem a matracot.”

„Estevo, touloni andalúz cigányfiú is arról álmodott, hogy Yoska nyomdokain Istennek szenteli magát. Én voltam a hitoktatója. Sokat kínlódtam, hogyan magyarázzam el neki a különbséget az Atya és Jézus Krisztus között, arról, nem beszélve, hogy a harmadik személy felfedezését mindig elhalasztottuk. Sok leleményességgel áldotta meg az Úr, az összes trükköt ismerte, hogy halat fogjon ott, ahol más még csak forrás létezését sem sejtette.”

„Volt munka bőven. Toulonban a mánusok példáját követve kezdtük el a lábtörlők gyártását, öreg gumiabroncsokból, melyeket az autójavítókbold koldultunk. Az abroncsokat egyforma csikokra kellett vágni, perforálni és egy dróthálóra ráerősíteni. Az első darabok felsebztek a kezünket. Aztán belejöttünk a mesterségbe.

A legkeményebb a sin, a házalás volt. Ötfrankos könyöradamányokat kaptunk a

André Barthelemy

CIGÁNYORSZÁG ÚTJAIN

lábtörőinkért. Néha ránk mosolygott a szerencse, az a bizonyos híres szerencse, amit a nomádok szüntelen kérnek imáikban. Máskor csak a felesleges fáradság, a hideg, az éhség jutott. Amint az igazi nomádok, mi is megismertük a gádszók ellenségességét, a gyanakvó és gyakori ellenőrzéseket, mert a lakókocsi tetejére erősített kályhacső elárulta, hogy igazi nomádok vagyunk.

De mennyi öröm is volt! A frissítő megállások egy-egy folyó partján, a váratlan

adományok, a legszegényebbekkel megosztott kenyér és a cigányok felbecsülhetetlen értékű látogatásai, melyeket barátságuk bizonyítékaként tettek nálam – ezt választottam az utazással. Napközben gyerekek árasztottak el minket, akiket az iskola nem fogadott be. Egy-egy medálért vagy lekváros kenyérért jöttek. Esténként a férfiak kerestek fel, hogy hosszú órákat töltsenek a rásájjal. Gitár kísérté az énekeket, meghallgattuk Isten igéjét, imádkoztunk.”

„Fekete szemű, lángoló érzésű, könnyen megható, ízes és furcsa beszédű, gazdag szívű cigány testvérek, szeretni foglak benneteket. Nem az erényeitekért, hanem azért, akik vagytok, mert a ti partjaitokon vetett horgonyt ki halászahajóm. [...] boldoggá tettetek. Elvárásaitokkal arra köteleztetek, hogy barát, szolga, pap legyek köztetek.”

Forrás:
André Barthelemy:
Cigányország útjain
Lámpás Kiadó, Abaliget (1992)

Átok, eskü, cigánytörvénytörés a nagyecsed-i oláh-cigányoknál (3. rész)

„Ma már nagyon istenkáromlók az emberek. Nem hisznek azok se Istenben, se Máriában, se átokban, se esküben – mondja *Farkas Julianna* (Lulu). Egészen más volt a helyzet a régi öregeknél, akik tiszteletben tartottak és tartják egymást. Nem átkozódtak ok nélkül, mert tudták azt, hogy a bűnöst utoléri az átok, az ártatlanról pedig visszaszáll a kimondójára, igaz is az a mondás, hogy: Ne átkozz engem, mert az átok helyet keres magának.”

A cigányok körében az átok és ezen belül az önátok, amely önmagára, legkedvesebb hozzátartozóira és megélhetőségi tárgyaira, eszközeire vonatkozik, szoros, elválaszthatatlan kapcsolatban van az esküvel. Az Isten bizonyosságául hívása mellett való erősítéseket az esküvéseket, minden nemzetnél tapasztalhatni, írja *Horváth János*. Még ma is sok mindenért esküre vonják egymást a cigányok. Ez viszont egy olyan régi hagyományos életmódot folytató közösség, csoport belső struktúrájához vezethető vissza, ahol a „külső törvénykezés” soha nem hatott úgy, mint a saját közösségük által felállított erkölcsi normák, értékítéletek, melyeket mindig a közösség határozott meg és fogadott el. Az esküre vonás a legáltalánosabban a házasságtörés gyanújára és a lopásra vonatkozik. „A régi magyar és a népi szokásjog is különös jelentőséget tulajdonít a házassági elhálásnak.” Mindkét esetben tudatosan zárják ki a hivatalos bírósági hatóságokat. Hiszen sem az elhálást és sem a lopást nincs szándékukban a hivatalos szervek tudomására hozni. Az elhálást azért nem, mert szégyellik, a lopást, pedig azért nem, mert az elkövetőjét

büntetik. Tudni kell, hogy a cigányok körében a lopás nem bűn, csak akkor, ha egymástól lopnak. „Gazdától lopni erény, a szegényt megrövidíteni bűn”, írja *To-*

esetekben. Szombat vagy vasárnapi napon. Az al- és felperesen kívül, nagy tekintélynek örvendő idősebb cigány férfiak, a sértett fél felnőtt hozzátartozói, meghí-

Vastagh György: Kárvallott cigány

mori Viola is *A parasztság szemléletének kialakulása* című munkájában. Így saját maguk szereznek érvényt a joguknak. Annál is inkább, mivel a cigányember soha nem szeretett és nem szeret a törvény elé menni. ezért is alakulhatott ki e sajátos törvénykezési szokás. E sajátos törvénykezési formának két változatáról mesél az idősebb generáció. Az egyik az *eskütétel*, a másik a *cigánytörvénytörés*.

Az esküt tevő otthon vagy a templomban végzeték, végzik a már említett

vott idegenek és a cselekményt elkövető fél felnőtt hozzátartozói vannak jelen. Idegenekre azért van szükség, hogy legyenek tanúk is.

Otthon, az eskütétel minden esetben szentkép előtt, többnyire a Szűz Mária képe előtt történik. Mondván azt, hogy: „A Szűzanyám vagy a Jóisten olybá veszi, ha itthon, vagy a templomban esküszök”. A szentképet a földön, egy leterített fekete fejkendőn nekitámasztják valami tárgynak. A vádló, majd a vádlott letérdepel elé úgy, hogy arra nézzen, amerről a

nap feljön. A szentkép elé három égő gyertyát helyeznek el, amelyet fekete szalaggal kötnek át. Az esküt tevő bal kezének két ujját (a mutató és középső ujját) a szentképre, a jobb kezét pedig a szívére teszi. Ha a vádló, vagy a vádlott férfi, neki kalap nélkül, ha a vádló vagy vádlott nő, neki kibontott, leengedett hajjal kell az eskütételre előállnia. Ezután kérdezi meg a legidősebb férfi a vádlótól, hogy megesküszik-e arra, hogy igaz-e az, amivel a vádlottat vádolja. Majd a vádlottól pedig azt kérdezi, hogy megesküszik-e arra, hogy nem igaz az, amivel vádolják. Mindkét esetben a megkérdezés utána jelenlévő legöregebb aszszony cifrábtól-cifrább átkokat szór a térdepelő fejére. Aki csak annyit válaszol, bater te na tsatse (úgy legyen, ha igaz, vagy úgy legyen ha nem igaz). Természetesen az átokra a válasz attól függ, hogy lopásról, vagy házasságtörésről szól. Mindkét esetre álljon itt egy-egy példa.

Lopás esetében:

– Kade pe bul te shusines taj kade the manges tjo man-ro, ke tu na tsordjan o lóve? (Úgy fenéken csússzál és úgy keresd a kenyered, hogy te nem loptad el azt a pénzt?)

– Bater, bater me te tsordjom len, taj vi the dhikljom len. Vadj meg vi an de mori gódji the has kase félika. (Úgy legyen, úgy legyen, ha én elloptam, ha én láttam is azt, vagy ha ég eszembe is lett volna, olyasmi dolog.

Házasságtörés esetén:

– Kade the marel tut o del anglal taj palal, ke na han jek odole romeha? Vadj na han jed odala romnjaha? (Úgy az Isten verjen meg elől-hátul, hogy nem vagy egy, azzal a férfivel?) Vagy nem vagy egy, azzal a nővel?)

– Bater, bater, bater me jek the hom leha, vadj laha. (Úgy verjen meg, úgy verjen meg, úgy verjen meg, ha én egy vagyok vele.)

A templomban tett eskünek adatközlőm szerint nagyobb hatása és foganatja van, mint az otthoninak. „Itt az oltár előtt félmeztelen (a nőknél csak kombiné van) térdepelnek, és úgy esküsznek.” Ilyenkor – mivel a cigányok nagyon félnek az eskütől, átoktól –, mindazt amit esetleg tagadtak, bevallják. Ha bűnösök, nem mennek el esküdni. Kijelentik, hogy igaz a vád. Nagyon ritka a hamis eskü. Bár előfordult már az is. Pl.: „Gicáné is hamisan esküdött. A gyerekei életére esküdözött. Nemsokára be is következett a szerencsétlenség, mert a gyereke bennégett a házban”. De olyan is előfordult már, hogy egy hagymára esküdött. Vagyis olyan helyre dugott el egy kis hagymát, ahol azt nem vették észre. „A nők esetében a kibontott haja alá, alsóneműjébe, vagy a nemi szervébe. Ekkor végig a hagyma nevében, a hagymára esküszik, és nem saját magára.”

Mindkét esküformánál fontos a megkövetelt dolog, hogy az illető eskütétel előtt ne mosakodjon, ne fésülködjön, ne egyen, ne igyon sem-

mit. Csak ekkor léphet az oltár vagy a szentkép elé. Az eskü nyomatékosabbá tételéhez még a harangot is meghúztatják.

Tagányi Károly írja: Történeti írott szokásjogokkal szemben minden népnél vannak élő, megíratlan, jogi alakba nem öntött jogszokások, jogi szertartások és jelképek, amelyek szinte öntudatlanul, pusztán az ősi hagyomány és megszokás erejénél fogva élnek benne, s öröklődnek át nemzedékről nemzedékre.

A cigánytörvényszék Magyarországon elő oláh-cigányok körében mindenhol otthonos – írja Erdős Kamill a Cigány-törvényszék című cikkében. Ez a megállapítás ma is érvényes az oláh-cigányokra. Így természetesen a nagyecsediekre is. „A cigány törvény erősebb, mint a magyar törvény” – mondja **Balázs Sándor** adatközlő:

„Nekünk nem kellett sem bíró, sem zsandár. Mi jobban el tudtuk intézni a problémákat közöttünk, mint ahogy a bíróság elintézte volna. Sőt, amikor Dobos, Bulgár és Fütykös itt laktak Ecseden és lopásaik, betöréseik miatt a csendőrök állandóan zaklattak bennünket, a jegyző is azt mondta nekünk: „Ha nyugodtan akartok élni, akkor szedelőzködjetek össze és a cigánytörvényszék irtsa ki őket innen Ecsedről!” A törvényszék meg is tette azt. Attól kezdve nyugodt életünk volt. Nem zaklattak bennünket tovább a csendőrök.”

Az adatközlő véleménye alapján az tűnik ki, hogy helytálló volt Erdős Kamill megállapítása, mely szerint a cigánytörvényszék létrejötte két okra vezethető vissza. 1. A közösség összetartó erejére; 2. A problémákat, ügyeket maguk között jobban elintézték, mint a bíróság elin-

tézte volna. Az adatközlővel elbeszélgetve egy harmadik ok is előtérbe került. Az egymás közti békesség fenntartása. Mert gyerekeket nevelnek, és nem lehet tudni, hogy később hova fog kerülni az a lány- vagy fiúgyermek. Nehogy aztán rajtuk álljanak bosszút.

A cigánytörvényszék által hozott döntést, ha esetleg súlyosabb is lett, mint a bíróságé lett volna, kötelező érvényűnek tartották magukra. A következő példa is ezt bizonyítja:

„*Bulgártól nemcsak a magyarok, hanem mi is féltünk. Miatta a szegény cigányok kaptak a rendőrségtől. Aztán megelégték az öreg cigányok a viselkedését. Mert ez nemcsak lopott, hanem verekedett is. Összeszedelőzköttek az öregebb, tiszteletben álló emberek, szóltak Bulgárnak is, és jelenlétében azt a határozatot hozták, hogy mivel Bulgár nem az ecsedi cigányok közé való, mert állandóan verekedik, veszszik, lop, csal és miatta az egész cigánytelep szenved, bűnhődik, ezért huszonnégy óra alatt el kell hagynia Ecsedet. El is hagyta.*”

A közösség által történő kiközösítésre, a lakóterület elhagyására még négy esetet mondtak az adatközlőim. Ezek közül kettő az előbbihez hasonlóan lopás, verekedés vádjá miatt, kettő pedig a házastárs iránti hűtlenség miatt történt. Cigánytörvényszéket a fent említett esetek mellett összehívtak még – adósság miatt, eljegyzés utáni lányszöktetés miatt (ha a fiatalok „szégmentek” és a kóciót, vagyis a foglalt visszakövetelték). De a vásárban is összehívták, ha az alku alatt lévő állatot más vásárolta meg.

Törvényszéket csak szombat vagy vasárnapi nap (ki-

vétel a vásári, rögtöni törvényszék) délelőtt 9–10 órától ültek, hasonlóan, mint az eskünél. Idegeneket csak akkor hívtak a törvényszékbe, ha a helybeli nem tudott dönteni. Községenként két-két személynek szóltak. Csengerből, Jánkmajtisból, Kántorjánosiból, Hodászról, Fábíánházáról jöttek a törvényszékbe a sértett fél hívására. Verekedés miatt összehívott törvényszék, a felek meghallgatása után még pofont is kiszabhatott. De csak egyet. A pofon kiszabásával nagyon óvatosan bántak, mert abból könnyen verekedéssé fajulhatott a dolog. Adósság, tartozás miatt összehívott „románji krisi” egy bizonyos határidőt szabott az adósnak. Ha nem volt mit lefoglalni, elvinni az adóstól (pl. jószág), akkor a családjából valakinek, aki tehetősebb volt, kezességet kellett vállalnia.

Lányszöktetés utáni válás miatt összehívott törvényszék visszafizette a lány apjával, vagy az új apóssal a vőlegény által letett pénzfoglalót, vagy azt az összeget, amennyibe pl. az eljegyzés került. Féltékenység és gyanúsítás miatt összehívott cigány-törvényszék, ha a gyanúsításnak alapja volt és az veszélyeztette más családok békéjét is, az eskü után el kellett költözni az illető családnak.

A fentiek jelzik, hogy a sajátos szokásokon alapuló erkölcsi szabályok jelentősen befolyásolják a személyek és családok magatartását, személyiségét. E belső törvények, szokások ismeretében érthető csak meg e népcsoport etnikai (nemzetiségi) mivoltja, identitása.

– vége –

Balázs Gusztáv

Cigány néprajzi tanulmányok
(Szerk.: Bódi Zsuzsanna) 66–74.o.
Magyar Néprajzi Társaság,
Budapest (2003)

Szögkirály (2. rész)

Sáfár Sándor gyűjtése

Ha akadna valaki, aki minket ezektől megszabadítana, nagyon szegény vagyok, de három zsák aranyat adnék neki!

– Én megpróbálnám, kedves öreganyám, ha megmondaná, hogy lehetne őket innen kipusztítani.

– Nagy vitéz lehetsz, édes fiam, ha erre vállalkozni mersz! De ha már így áll a dolog, elmondom, mit kell tenned. Innen háromszáz méterre van egy kőbárka. Odáig kellene eljutnod úgy, hogy a varjak a szemed ki ne szedjék. Abban a kőbárkában ezüst-, arany-, gyémántkincseken ül egy öregember. Ha azt elpusztítanád, egy varjú sem maradna errefelé, s a kincsekből neked is adnék három zsákkal, fiam!

Megköszönte a királyfi az öregasszony tanácsát, s ment vissza a lovához.

– No, édes gazdám, mit mondott a ház gazdája? – kérdi a lova.

A királyfi elmondta.

– De, hogy ezt miként fogjuk véghezvinni, azt már nem tudom.

– Megpróbálkozunk ezzel is! – vigasztalta a lova.

Azzal elindultak: olyan sebesen száguldott a ló, hogy a varjak nem tudták utolérni. Mikor odaértek, így szól:

– Édes gazdám, vedd ki a fülemből ezt a pálcát, vágj rá vele a bárka négy oldalára! Rögtön kinyílik a bárka ajtaja. Mihelyt kinyílt, vágd a kardot az ősz emberhez! Meg ne sajnáld, bárhogy rímánkodik. És meg ne ijedj, bármilyen sokan támadnak is rád majd ottan!

Mikor a kőbárkához ért, rávágott a pálcájával mind a négy sarkára, s csakugyan kinyílt az ajtó. Hát, ahogy kinyílik az ajtó, annyi kígyófej bukkan ki, hogy a királyfinak majdnem földbe gyökerezett a lába. Jobbnak látta, ha ismét a kardját küldi, mert mi tagadás, úgy megrémült, hogy egy picula sem maradt a zsebében. Látta ezt a lova, azonnal segítségére sietett, a sok kígyót, már amit a kard nem győzött aprítani, összetaposta. Keresték a vénembert, nem találták. Egyszer csak látja a

királyfi, hogy egy kövön hatalmas varangyos béka ül. Éppen rugaszkodik, hogy rájuk vesse magát. No, de a királyfi sem volt rest! Diribdarabra vagdosta a varangyos békát. Mihelyt a varangyos béka kiadta páráját, az öregasszony kunyhójából egyszeriben palota lett, s a varjak mind eltűntek még a környékről is. Mert hát az a gonosz vénember volt a varangyos béka.

– No, kedves fiam – mondja az öregasszony –, alaposan bebizonyított-

tad nagy vitézségedet! Amit ígértem, megadom! Itt van a három zsák arany.

– Nem kell nekem a három zsák aranya, kedves jó öreganyám! Használja el jó egészséggel!

– Hát, kedves fiam, ha már így vagyunk, akkor csak annyit mondhatok, hogy jótettedért tőlem mindig jót várhatsz! Bárhol leszel, bármilyen veszedelmek között, én mindig segítségedre sietek. Nagyon okos jószág a lovad; minden gondolatomat neki fogom megszűníteni, hogy téged ügyesen és okosan hordozzon nehéz utadon, mert tudom, hová megy, édes fiam: Szögkirály birodalmába! No, hát csak induljatok, és járjatok jó szerencsével!

Miközben így búcsúzkodott az öregasszony, fogott egy gyönyörű szép kantárt és a királyfi lovára tette. Ahogy mentek, mendegéltek, egy olyan hatalmas temetőhöz érkeztek, amelynek

nem is látták a végét. Annyi volt ott a fejfa, mint égen a csillag. Látja a lova, hogy a királyfi igen elgondolkozik, s így szól:

– Látod, kedves gazdám, ezt a hatalmas temetőt? Nagyon kell vigyáznod, hogy te is ide ne kerülj a többi halott közé! Én már ott nem sokat tudok rajtad segíteni, csak azt tanácsolom, hogy bármilyen helyzetbe kerülj is, arra nagyon vigyázz, hogy senkit meg ne üssél, hanem inkább etesd és itasd! Most pedig vedd le a kantáromat, s köss ide, ehhez a fához, a kantárt akaszd fel a gallyra, te pedig indulj neki a temetőnek, ezen az úton addig, amíg egy kastélyhoz nem érsz. A többit majd meglátod.

A királyfi kikötötte lovát, ahogy az kérte, s aztán elindult a temetőn át, s nagy sokára odaért a kastélyhoz. Gondolta, ez bizonyára a király kastélya lehet. Fogta magát, s nagy bátran beköszönt a kastélyba:

– Szerencsés jó napot, felséges király atyám!

– Jó napot neked is! Hogy kerülsz te erre, ahol még a madár se jár? Mert még azok a varjak is, amelyek eddig itt tanyáztak, elmenekültek innen.

– Szolgálatot keresek, felséges király atyám!

– Hát, ha keresel, kaphatsz. Nálam három nap három esztendő. De figyelmeztetek, ha nem végzed jól a dolgot, a te fejed is a többiek mellé kerül! Az lesz a dolgod, hogy három lovat ezzel a vasgerendával kétszer naponta alaposan eldöngetsz! Reggel pedig a vasgerendát ezzel a fafűrésszel összevágod.

A királyfi csak bólogatott. Szögkirály – mert ő volt – levezette az istállóba, és magára hagyta. Azt még elfelejtettem mondani, azt is meghagyta, hogy a lovakat etetni-itatni nem szabad.

Most ugyan mitévő legyek? – eresztette a királyfi bűnát a fejét. Nézte a három szerencsétlen lovat, éhesek is voltak, szomjasak is.

– Még verjem is őket? – gondolta.
– Én, aki jószágot soha egy ujjal sem bántottam?... No meg aztán itt van ez a vasgerenda. Hogy fogom ezt fafűrészszel elvágni? Jaj, csak legalább lenne mellettem hűséges lovam, hogy tanácsot adhatna! Lesz, ahogy lesz, de biz ő nem teljesíti a király kegyetlen parancsát. Jól megetette és megittatta a lovakat.

Mikor már éppen ki akar menni az istállóból, az egyik ló megszólal:

– Látom, nagyon el vagy keseredve, kedves gazdám! Egy cseppet se búsulj! Jótettedért jót várj!

– Hogyan, hát te beszélni is tudsz, ló létedre? – kérdi álmélkodva a királyfi.

– Azért szólaltam meg, mert enni-inni adtál nekünk. És láttam, milyen keservesen töröd a fejed azon, hogyan vágjad össze a fafűrészszel a vasgerendát. Ezen se búsulj, mert már össze van vágva apró darabokra. Most pedig figyelj jól arra, amit mondok – folytatta a ló. – Ha majd hozza neked a szakácsné az ebédet, ne fogadd el! Azt mondd neki, hogy munkáddal megérdemelsz annyit, hogy a király asztalánál egyél. Ha kérdi a király, hogy mi lett a vasgerendával, mondd azt, hogy már mind a hármat apróra törted, mikor összevissza vertél bennünket.

Alighogy a ló ezt elmondta, már hozta is a szakácsné az ebédet.

– Tessék, itt van az ebéd – mondja.

A királyfi erre így szólt:

– Ilyen munkával, mint az enyém, megérdemlem, hogy nekem a király asztalánál terítsen. Egy becsületes munkásember nem kint eszik a faragótón!

A szakácsné, mit volt mit tennie, visszavitte az ebédet, s jelentette a királynak, mi történt. Igen, de a király közben elment hazulról, csak a királyné volt otthon.

– Fölséges királyasszonyom, még ilyen szolgánk nem volt!

– Hogyhogy? – kérdi a királyné.

– Nemcsak az egyik, hanem mind a három gerendát összevágta, az ebédet azonban nem fogadta el. Azt mondta: egy munkásember nem eszik a faragótón, megérdemli, hogy a király asztalánál terítsenek neki!

Mikor a királyné ezt hallja, rettenetes dühbe gurul.

– No, majd adok én neki!

Szalad az istállóba nagy dühösen, de bizony mikor meglátta a királyfiút, elámult a szépségén, délcegségén, s nemhogy megszidta volna, de örömben azt sem tudta, milyen mézesmázos szavakkal hívja be asztalához ebédelni.

– Nem is tudtam, hogy olyan szorgalmas munkásember vagy. Nagyobb erővel bírsz, mint az én uram! Hol szerzed ezt a nagy tudományodat?

Azt feleli erre a királyfi:

– Fölséges királyasszonyom! Azért járom a világot, hogy szolgálataimat becsületesen teljesítsem. Ami pedig az én tudományomat illeti, megmondhatom, nincs énnekem semmiféle tudományom! Épp ezért arra kérem, mondja meg, hogy hol van, s miben rejlik férjének nagy ereje és okossága.

– Én azt nem tudom – feleli a királyné, megkérdezni meg nem merem tőle, mert azonnal megölne haragjában.

A királyfi mind jobban és jobban kedveskedett a királynénak, úgyhogy az majdnem beleszeretett; mikor ebéd után elment, nem is tudott másra gondolni, csak őrá, mert mondom, annyira megtetszett neki. No, de azért estére az urának nagyon finom vacsorát készített.

– Jaj, de el vagyok fáradva, asszony! – állít be este Szögbkirály.

– Elhiszem, hogy el vagy fáradva, drága jó uram. Készítettem is neked finom vacsorát. Egyél, azután pihenj le.

– Nem eszem, és nem pihenek le addig, míg meg nem nézem, hogy az új szolga mit végzett. Szolga, hol vagy?

– Itt vagyok, fölséges király atyám – állt elő a királyfi. Parancsát végrehajtottam!

Nem hitt a fülének a király. Leszalad az istállóba, hogy megnézzze, mit végzett a szolga, s mikor látja, hogy a vasrudak össze vannak törve, majd kétségbeesett. Bemegy a lovakhoz az istállóba, azok fetrengenek, nyögnek kínjukban.

– No, most akadt jó gazdátok! Még a vasgerenda is eltört, annyira elvert benneteket! – mondta kárörömmel a lovaknak.

Fölmegy vissza a királynéhez.

– No, mit végzett a szolga? – kérdi a királyné, mintha semmiről sem tudna.

– Derekasán végrehajtotta feladatát! – felelte Szögbkirály.

Azzal leültek vacsorázni. Vacsora közben odahúzódik a királyné az urához, elkezd cirógatni, simogatni, és szép szavakkal hízeleg neki:

– Oly szép és erős vagy, mint egy igazi király! S oly boldog is lennék melletted – és akkor elkezdett keservesen sírni –, ha őszinte volnál hozzám! Mert egy igazi férj a feleségének megmondaná, miben van az ő nagy tudománya!

Mikor ezt hallja Szögbkirály, rettenetes haragra gerjedt, és úgy nyakon cserdítette a feleségét, hogy lefordult a székről.

– Hogy kérdezhetsz tőlem ilyet? – ordította.

Az asszony bánatában nem szólt egy szót sem, csak sírt keservesen. A király elunta hallgatni felesége sírását, meg is bánta hirtelen haragját, enyhébb szóval megkérdezte hát:

– Miért sírsz, kedves feleségem, mi bajod?

Azt mondja neki az asszony elcsukló hangon:

– Hiába vagyok a világ leghatalmasabb királyának a felesége, hiába van szépségem, gazdagságom, szolgálaim, kincseim, mind nem ér semmit: mert az én uram nem szeret engem!

– Honnan jött rád újabban az a mánia, hogy én téged nem szeretlek?

– Nem mánia ez, való igazság! Mert ha szeretnél, nem titkolóznál előttem, hanem megmondanád, hogy miben van a te nagy erőd és tudományod.

– Hát, ha csak az a bajod, megmondom: a kertben, a legnagyobb almafában van az én összes tudományom és erőm.

– folytatjuk –

O bashno, o rish, o manush thaj o vrazhitori...

Romani paramicha anda Poloniya

Sas jokhar jekh vrazhitori, kon anda kishaj guglo, anda paji thud zhanglas te kerel, ba chi kerdas chi kado, chi kodo, ke kade gindyisardas, hoj pej phuv naj rami. Jokhar las te zhal pe la lumako agor, ke dur kamlas te zhal thaj la lumako agor si legmajdur. Sar kothe reslas tele logatisardas peske punre thaj feri beshlas kothe thaj diklas pe chachi rig, pe stungo rig: pe shon, pe kham pe cherhaja thaj pel thudesko drom. Jokhar kade hatyardas, hoj varikon tordyol pasha leste. Kothe shundas thaj diklas jekhe bashnos, kon pe la lumako agor tordyilas thaj kon hodinipesa churind-kerdas le cherhaja.

– So keres? – pushlas lestar o vrazhitori – bicherhaja ashol e luma, te sa xas.

O bashno chi xalas majdur.

– Kado chacho-j. Ba naj kathe kaver xamasko – phen-das.

– So rodes kathe pe la lumako agor?

– Chi zhanglom kaver te kerav, kade avilas muro trajo, naj so te kerav – las pharo dyi o bashno.

O vrazhitori chudisardaspe thaj kamlasas te zhanel sar sas o trajo kaj le bash-ne, kon vi phendas paramicha, hoj vi voj manush sas varikana. Sasles shukar romnyi, kas zuraless kamlas, thaj anda kodo leske amala assle pe leste thaj jekh xanyzh-
valo amal bashnes kerdas anda leste.

Haj anda kodo nashlas pe la lumako agor.

Haj te varikon zhanelas anda leste manushes te kerel... – las pharo dyi brigasles.

– Ova, ova! Te ... – las pharo dyi vi o vrazhitori, vi kado phendas, hoj naj rama!

Kade beshline majdur pe la lumako agor thaj vorbisardine pa trajo, zhikana rucisardine sejduj.

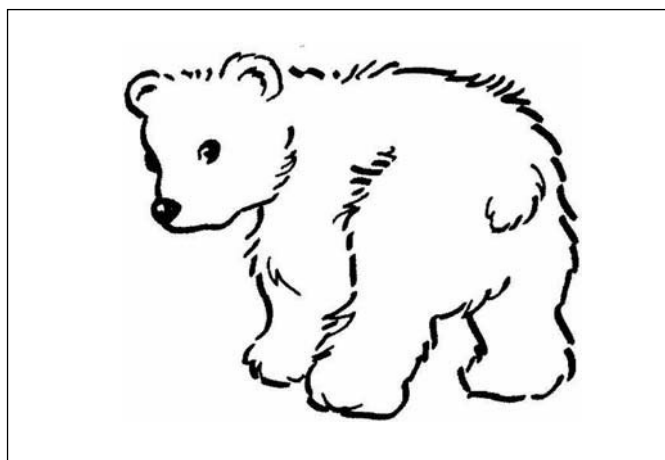
– Pala kodo line te zhan te roden kher pe ratyi. Ratyi sas aba, kana rakhle jekhe rishesko kher.

– Aven majandral – phendas o rish.

– Sar avilan pe la lumako agor? – pushlas lendar o vrazhitori le rishestar, kana aba lashes xaline, piline.

– Chi na som me rish, sar te na bashno som!

Zuraless lasho dyelo te avav bashno... Ba mange nas dosta o karvachi, o dyiv, chi e zhov. Donosardom o adyvin... Ke chikana naj amenge, so siame, sagda kaver kamas. Chor-dom le birulyandar o adyvin, thaj jokhar kade hatyardom xa-

sardyile mure pora thaj zaralo avilom kesave vastenca. Haj, te jokhar bashno avos – las pharo dyi o rish.

Nashtig keras kanchi. Naj rami – las pharo dyi vi o vrazhitori.

– Atunchi andel rishesko kher andre ushtyilas jekh manush thaj tele beshlas mashkar lende.

– Haj tu kon san, numa chi san jageri? – pushline le manushendar.

Chi som jageri, ba inke chi manush chi som. Rish som me. Ba kade gindyisardom majbipharo-j t'avav manush, de aba dikhav, hoj naj bipharo t'avav manush. Kade phirav podrom, maj varikon kerel anda mande rishes – las pharo dyi o manush.

O vrazhitori chovalisardas pesko shero.

– Rami naj... – phendas.

– Haj, te me manush shaj avav! – phendas kerkes o bashno.

– Haj, te me bashno shaj avav! – phendas kerkes o rish.

– Haj, te me rish shaj avav! – phendas kerkes o manush.

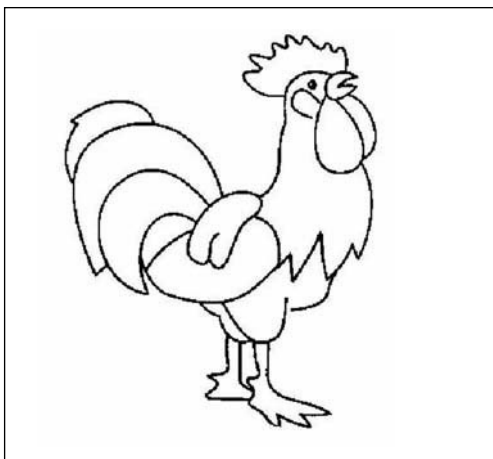
– Na, mishto-j! T'aven anda lende kodo, so kamen t'aven! – chingardas o vrazhitori.

O bashno manush avilas. O rish bashno avilas. O manush rish avilas. Lashes dikhlas len o vrazhitori, ba chi diklas pe lende kanchi intersno.

– Phendas, hoj naj rami – las pharo dyi, ba las sama na pe but, hoj variso inke kaver pe leske amala.

O bashno baxtale gilya gilyabelas, o rish peske vast charkerdas, o manush numa beshlas thaj assalas.

– So pecisajlas lenca? Numa nas rama? – chudisardaspe

o vrazhitori. Ba chi trubulas but te gindyisarelpe, ke o bashno muklas o gilyabelipe, o rish le vastesko charkeripe, o manush o assipe.

– Haj, lasho dyelo t'avav rish! – phendas o bashno.

– Haj, manush t'avav majlasho! – phendas o rish.

O manush chi phendas chi jekh vorba. Po bashno dikhlashaj gindyisardaspe. Dikhlashaj, dikhlashaj sutas.

– Me kodo hatyardom, hoj rama pecisajlas – gindyisardas o vrazhitori – ba rami naj pej luma! – las pharo dyi thaj las te zhal te rodel la lumako anglipe...

Fürtös Gusztáv:

Dugovosko kraj

Dur-dur, ande Chirakhes Them, trajilas jokhar jekh sagda xolyarnyiko kraj, kon Dugovo bushilas. Anda kodo bushilas Dugovo, ke zuraless xurdo sas – thaj ke zuraless xurdo, anda kodo sagda xolyarnyiko-j. Ratyasa-dyesesa pe kodo gindyisardaspe, sar shaj avlas maj ucho.

Anda pashutne thaj durutne thana pala jekhkaver akharardas peste le sastyaren. De vi akarso kerdine lesa, chi zhangline te lungosaren chi jekhe najesa. Dugovosko kraj xolyajdas pel shukar, uche manusha, anda kodo krujal leste sakon bandyindes phirdas, butzhene inke vi penge chang bandyardine. Feri jekh manush inkerdaspe sagda vortas, lesko jekh cino sluga, Mukshi, kon kesavo cino sas, sar voj.

Pecisajlas pale jekhvar, hoj duj strejina, anda kaver them, kamline t'aven andre andel krajesko dyiz.

– Kesavo axtom drab siame – phendine –, sostar o Kraj barolas.

– Mishto-j – phendas losshales Dugovosko kraj –, te tumari butyi lashi avla, do tumenge trin-trin sukulecura somno. Pala kodo shaj shimogatin mure levos thaj inke tumenge dav vi muri dulmutani shlyappi. Kana len te keren butyi?

– Adyes ratyine zhas ko Kraj, ande ratyaki soba – phende von. – Pe kodo mangasles, te bishavel sakas anda pashal, ke chi kamas te dikhen amaro zhanipe. Vi kade kerdyilas. Le strejina phangle o vudar, hoj khonyik te na nashavenle. Pala kado nandyarde le krajes, maj makhle le krajes varisoske drabesa. Akanak kezdisardas e chachi butyi: line te pizdkeren, te maren, de kesavo zuraless, hoj dukhajle leske kokala. Pala kodo imbisarde jekh taxtaj molyasa.

– Te pes kadi Kraja! Vi kadi si ko sastyaripe!

Le buzhangle strejina anglunes lyindraleli rikita kindyarde andej mol, thaj Dugovosko kraj, pala kodo, hoj e mol pilas sutas. Pe kado azhukarde le duj xoxamne. Ke xoxamne sas, maj vi tume zhanen.

O jekh cine vasteske firizesa, so anda peski trasta las

opre, las te shinel le patoske, le shifonyeske, le skaminenge punre. Udyanatunchi o kaver le krajeske gada las ande pesko vast thaj sigo opre sudas anda lengi baj, anda lengi huruj. Kana gata kerdyile, Dugovoske krajes zuraless line te kincken, ande leske kan chingarde. O kraj trazilas. Ushtyilas opre anda o pato, le duj xoxamne apol zuraless bandyindes, uradasle. Pe kado Dugovosko kraj chudaspe thaj dikhlashaj, hoj leske gada, so ratyine tele las pa leste, aba naj lasho pe leste. De vi leski soba majcineske dikhlashaj. Naj pushipe: maj ucho avilas. Le xoxamne zuraless chudisardinepe, de zuraless glassoskes:

– De cino avilas o zubuno! – chingardas o jekh.

– De cini avilas e kalca! – chingardas o kaver.

– De but barilas Kraja! – chingarde selduj. Dugovosko kraj zuraless baxtaleske hatyardaspe.

– Lashe manusha san! –

phendas. Kathe-j shov sukulecura somno, le! De azhukaren! Vi e shlyappi kothe dav. Telal lesko pato jekh par hasnisarde shlyappa las opre thaj andel xoxamnengo vast das.

– Le levos maj tehara simogatisaren – phendas Dugovosko kraj. – Atunchi vi kode baro dyes inkra, vi kothe maj vi angla la avlinake bare manusha asharav tumen.

... Unyi chasonca majpalal trin zurale shave jekhe pogane levos tradine pe shelo andel dyizeski legmajshukar sobi. Le raja pa kodo vorbisarde, so pecisajlas lenge krajesa. Akanak avilas vi Dugovosko kraj, kon, sar andre ushtyilas, nasules hatyardas pes. Kesave bareske dikhlashaj le dyelura, sar dulmut. Sar shaj kodo? So pecisajlas? – gindyisardaspe zuraless, hoj las te dukhal lesko shero. Sama las, hoj krujal leste vorbisaren le manusha. Kana avilas o Mukshi, lesko cino lasho sluga, kethane zumadas pes lesa, atunchi hatyardas, xoxadeles. Chi barilas voj khanchi, le strejina xoxadine. De kaj si le duj xoxamne? Phendas peske manushenge roden le duje nasule manushen! Chi rakhle len chi ando dyiz, chi andej avlina. Feri jekh par shlyappi rakhline pel dyizesko vudar.

(LD archivum)

Varázsceruza – Rajzpályázat gyermekeknek

A pályázat célja

A rajzpályázat célja rajzok készítése a következő idézet alapján: „Ha egy napra megkapnád a Varázsceruzát, amivel a rajzaid életre kelnek, mit rajzolnál először?”

Pályázhatnak

A pályázatot két kategóriában (2–5 év és 6–10 év) hirdetjük.

Pályázati feltételek

A rajzok elkészítéséhez bármilyen technikát használhatsz: ceruza, festék, zsírkréta, pasztell, kollázs stb. A rajzok hátoldalára mindenképpen írd fel a neved, életkorod és e-mailcímed! A rajzokat a következő címre várjuk: Budapest Film Zrt. 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36–38. félmelet. A legjobb rajzokat beküldők értékes ajándékokat

nyernek! A beérkező munkákat a Puskin moziban is kiállítjuk!

A benyújtás határideje: 2013. január 10.

Érdeklődés:

Budapest Film Zrt. 1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36–38. Telefon: +36 1 224 56 00 Fax: +36 1 224 56 56

Pályázat alapfokú oktatási intézményeknek környezetvédelmi táborban való részvételre

A pályázat célja

Az Erzsébet program keretén belül alapfokú oktatási intézmények környezetvédelmi táborban való részvétele.

Pályázhatnak

Alapfokú oktatási intézmények pályázhatnak. Kedvezményezettek köre: Belföldi illetőségű, tanulói jogviszonyban álló, a pályázat benyújtásának napján legalább 8 éves, de 2013. augusztus 31-ig 15. életévét be nem betöltött gyermek.

Pályázati feltételek

Támogatás tartalma: Az Alapítvány teljes körű ellátást biztosító táborozási szolgáltatás igénybevételéhez nyújt támogatást az Erzsébet-tábor turnusának időtartamára. A turnusok időtartama 6 nap, azaz 5 éjszaka (hétfő délelőtti érkezéssel és szombati, reggeli utáni távozással).

A tábor helyszíne és ideje:

- Doboz-Szanazug, 2013. június 17–22. (6 nap, 5 éjszaka)
- Doboz-Szanazug, 2013. június 24–29. (6 nap, 5 éjszaka)
- Doboz-Szanazug, 2013. július 1–6. (6 nap 5 éjszaka)

Résztvevők maximális létszáma: Turnusonként legfeljebb 120 gyermek, összesen: 360 gyermek. A pályázó intézmények 10 fős gyermekcsoportokkal pályázhatnak. Jelen pályázat keretében egy adatlapon tíz gyermekre nyújtható be pályázat. A pályázó kizárólag alapfokú oktatási intézmény lehet.

Az Alapítvány által nyújtott névre szóló támogatást állami tulajdonban lévő Erzsébet Táborokban lehet igénybe

venni. A tábor önrésze gyermekenként 2000,- Ft, azaz kétezer forint, ha a kedvezményezett családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a mindenkori minimálbér összegét. Az ennél magasabb egy főre jutó jövedelemmel rendelkező – vagy jövedelemnyilatkozatot tenni nem kívánó – kedvezményezett esetén a tábor önrésze gyermekenként 10.000,- Ft, azaz tízezer forint. Az Erzsébet Tábor a kísérőnek a táborozás alatt szállást és ellátást nyújt, valamint a táboroztatást követően 10.000,- Ft, azaz tízezer forint értékben Erzsébet-utalványt biztosít. A tábor önrésze kísérőnként 2000,- Ft, azaz kétezer forint.

A benyújtás határideje:

A pályázat elnyerésének lehetősége a pályázati keretösszeg, valamint a létszámkeret kimerüléséig, de legfeljebb **2013. április 8.** napjáig áll fenn.

Érdeklődés:

Erzsébet-tábor, Tavaszi kirándulás, Őszi kirándulás pályázatok:

Tel.: 06 1 371 3242

E-mail: ugyfelszolgalat@erzsebetprogram.hu

Rajzpályázat a nemzetközi Holokauszt Emléknap alkalmából

A rajzpályázat célja

A kiírók a USC Soá Alapítvány magyar és nemzetközi portálján található, holokauszt-túlélőkkel és szemtanúkkal készített videó-klipok alapján rajzok készítését várják. A pályaművek lehetnek akár önálló rajzok, akár képregények.

Pályázhatnak

Általános iskolák felső tagozatos és középiskolás tanulói.

A benyújtás határideje: 2013. január 31.

Pályázati feltételek

A legjobb pályaművek készítői a Zachor Alapítvány kiadványaiból összeállított könyvcsomagot kapnak, valamint tanáraikkal március elején vendégül látjuk őket egy sétán a régi pesti zsidónegyedben. (A vidéki nyertesek útiköltségeit fedezzük.) A pályaművekből virtuális kiállítást rendezünk a Zachor Alapítvány honlapján – www.emlekezem.hu. A rajzokat beszkenelt formában, a mű címének, és készítője nevének, életkorának és iskolájának feltüntetésével csatolmányként várjuk a hoorfruzsi@gmail.com email címre.

Érdeklődés: hoorfruzsi@gmail.com

Kétéves ösztöndíj roma/cigány fiatalok számára Norvégiába

A pályázat célja

A Red Cross Nordic UWC iskola (Norvégia) jóvoltából 2013 szeptemberétől egy roma/cigány fiatal kaphat kétéves ösztöndíjat.

Pályázhatnak

Ösztöndíjaink megpályázására jogosultak azok a 16–18 éves (2013. szept. 1-jén 16. életévüket már, de 19. életévüket még be nem töltött) roma/cigány diákok, akik 2014 vagy 2015 tavaszán érettségiző szakközépiskolai vagy gimnáziumi osztályba járnak, és

- vagy magyar állampolgársággal rendelkeznek és középiskolai tanulmányaikat magyarországi oktatási intézményben folytatják, vagy korábban legalább 5 iskolai tanévet magyarországi oktatási intézményben végeztek;
- vagy nem magyar állampolgárok, de az ösztöndíj beadásakor legalább három megkezdett tanéve magyarországi oktatási intézményben tanulnak és magyarul beszélnek.

Pályázati feltételek

A norvég iskola által felajánlott ösztöndíj fedezi a tanulás, a szállás és a teljes ellátás költségeit. A kiutazás (évi egyszeri oda-vissza) és a személyes költségek (zsebpénz és biztosítás) a családot terhelik, amelyhez támogatásért lehet fordulni az iskolához. Jobb jövedelmi helyzetben levő családok esetén viszont számítunk az ösztöndíjalapunkat támogató hozzájárulásra. Ennek céljáról, módjáról és javasolt mértékéről részletes tájékoztató található az UWC Magyarország honlapján (www.uwc.hu). Fontos tudni, hogy ezzel a kérdéssel csak az ösztöndíjas kiválasztása után foglalkozunk. A pályázatok elbírálását, az ösztöndíjak odaitélését a pályázók pénzügyi háttere nem befolyásolja.

A diákok két év alatt a Nemzetközi Érettségi (International Baccalaureate, IB, www.ibo.org) programját végzik el. Ez egy világszerte egységesen elismert, színvonalas képzési rendszer – a továbbtanulási arány ezekből az iskolákból gyakorlatilag száz százalék. A Nemzetközi Érettségi Program a

„teljes ember” nevelésére törekszik, így a megszokott tantárgyak teljesítése mellett a diákok részt vesznek sportfoglalkozásokon, kreatív tevékenységekben, illetve szociális vagy ökológiai jellegű önkéntes munkát végeznek.

A Red Cross Nordic UWC Norvégia déli részén, egy fjord partján helyezkedik el festői környezetben. Az iskola három pillére az északi népek kultúrájának megismertetése, a humanitárius szolgálat és a környezetvédelem. Az iskola a Magyarországon hagyományosan oktatott tárgyakon kívül lehetőséget kínál közgazdaságtan, filozófia, színházi ismeretek vagy képzőművészetek tanulására, valamint fenntarthatósági programmal is rendelkezik. Az iskola közvetlen közelében található a Vörös Kereszt állomása, ahol a diákok önkéntes tevékenységeket végeznek, és sportolásra is lehetőséget kapnak. A sportközponton kívül szabadtéri sportok (kajak-kenu, búvárkodás, sziklamászás) közül is választhatnak az itt tanulók.

Pályázni a romaosztondij@uwc.hu email címre küldött regisztráló e-mail segítségével lehet. Az elektronikus levélben kérjük feltüntetni a jelentkező nevét, email címét, válaszként pedig elküldjük a pályázati anyagokat.

A pályázatot postán kell beküldeni a következő címre:

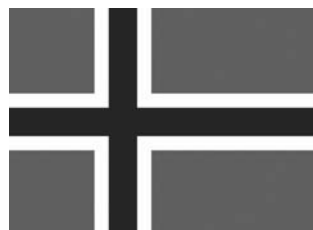
1394 Budapest, Pf. 395

A benyújtás határideje

A pályázati anyagok postára adásának határideje:

2013. február 15. (péntek)

Érdeklődés: romaosztondij@uwc.hu

Igazolt hiányzás – Táborozási pályázat iskolai csoportok számára

A pályázat célja:

Táborozási lehetőség biztosítása iskolai csoportok számára.

Pályázhatnak:

Alapfokú oktatási intézmények. Kedvezményezettek köre: A pályázó oktatási intézmények tanulói.

Pályázati feltételek:

Az Alapítvány teljes körű ellátást biztosító táborozási szolgáltatás igénybevételéhez nyújt támogatást az Erzsébet-tábor turnusának időtartamára. A turnusok időtartama 6 nap, azaz 5 éjszaka (hétfő délelőtti érkezéssel és szombati, reggeli utáni távozással). Az Alapítvány a támogatást névre szóló táborozási szolgáltatás formájában, állami tulajdonban lévő Erzsébet Táborokban biztosítja. A tábor önrésze gyermekenként 2000,- Ft, azaz kétezer forint, ha a pályázó tanuló családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a mindenkori minimálbér összegét. Az e fölötti jövedelemmel rendelkező – vagy jövedelemnyilatkozatot tenni nem kívánó – pályázó tanulók esetén a tábor önrésze gyermekenként 10.000,- Ft, azaz tízezer forint.

Az Erzsébet-tábor a kísérőnek a táborozás alatt szállást és ellátást nyújt, valamint a táboroztatást követően 10.000,- Ft, azaz tízezer forint értékben Erzsébet-utalványt biztosít. A tábor önrésze kísérőnként 2000,- Ft, azaz kétezer forint. A pályázó intézmények 10 fős gyermekcsoportokkal pályázhatnak. A csoport tagjai 3–8. osztályos, de 2013. augusztus 31-ig 15. életévüket be nem töltött tanulók lehetnek.

A pályázat keretében egy adatlapon legfeljebb öt csoportra nyújtható be pályázat, de egy intézmény ennél több pályázatot is beadhat.

A benyújtás határideje

A támogatás elnyerésére vonatkozó feltételek a pályázati keretösszeg, valamint a táborok férőhelyeinek kimerültségéig, de legfeljebb **2013. április 8-ig** állnak fenn.

Érdeklődés:

Erzsébet-tábor, Tavaszi kirándulás, Őszi kirándulás pályázatok:

Tel.: 06 1 371 3242

E-mail: ugyfelszolgalat@erzsebetprogram.hu

Pályázat nemzetiségi, népismereti, művészeti, hagyományőrző és olvasó táborok támogatására – NEMZ-TAB-13

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő pályázatot ír ki nemzeti-ségi táborok támogatására.

A pályázat célja

A pályázat célja a nyelvi környezetben megvalósuló anyanyelvi programok (táborok, erdei iskolák stb.) megvalósításának a támogatása, amely azt a célt szolgálja, hogy a hazai nemzetiségi oktatásban résztvevő tanulók anyanyelvi környezetben gyakorolhassák, ezáltal elmélyíthessék nyelvismeretüket, bővíthessék a nemzetiségi népismeret részét képező, anyaországgal kapcsolatos történelmi, földrajzi, néprajzi ismereteiket.

Pályázhatnak

Nemzetiségi oktatási intézmények (nyelvoktató, két-nyelvű, tannyelvű általános iskolák, középiskolák), és azok a nemzetiségi önkormányzatok, amelyek a fenti célok megvalósítására, legalább hét napos, vagy azt meghaladó időtartamban – kísérők nélkül minimum 15 fő részére – tábor szerveznek.

Pályázati feltételek

Jelen pályázat megvalósítására, rendelkezésre álló keretösszeg: 30.000.000,- Ft, azaz harmincmillió forint. A pályázó működési támogatásnak minősülő, vissza nem térítendő, bruttó támogatásban részesül, melyből általános forgalmi adó nem igényelhető vissza. A támogatás módja: utófi-

nanszírozás. A pályázat benyújtásához legalább az igényelt összeg 25%-ának megfelelő elvárt önrészt kell biztosítani. A pályázat tartalmi elbírálása során az alábbi szempontok irányadók:

- anyanyelv használata,
- az adott nemzetiség kultúrájának, hagyományainak megjelenítése,
- a résztvevők száma (a felnőtt kísérőket, előadókat nem számítva): legalább ugyanaz a 15 fő mind a 7 nap,
- a résztvevők köre: minimum 6. életévet betöltött, maximum 23 éves gyerekek/fiatalok, egyetemisták,
- a tábor helyszíne, célja és várható eredménye; az anyanyelv megjelenésének módja és aránya; a megcélzott réteg életkora, a résztvevők, illetve pedagógusok (felnőtt kísérők, közreműködők) száma; a nemzetiségi oktatási-nevelési cél és annak módszerei; a meghívott előadók kompetenciája; a lebonyolítandó előadások, foglalkozások témája,
- a 28/2012 (III. 6) Korm. rendeletben meghatározott nemzetiségi célok érvényesülése.

A benyújtás határideje: 2013. február 15.

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasó körünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.ldromalap.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot
..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

**A megrendelőlapot és az előfizetési díjat
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:**

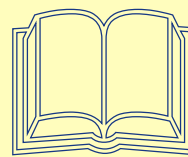
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

Telefon:

(06) 56/420-110

**Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.**

TANULJ CIGÁNYUL! SITYU ROMANES!

Érdekel a cigány nyelvtanulás?

Középfokú nyelvizsgát szeretnél, de nem tudod, kihez fordulj?

Az EZRA Humánszolgáltató Kft-ben több mint 12 éve foglalkoznak lovári cigány-nyelvoktatással, illetve a nyelvtanításhoz szükséges segédanyagok: lovári nyelvkönyv, cigány-magyar/magyar-cigány szótár, lovári tesztkönyv, cigány nyelvű szövegértési (és labor anyagok) megírásával.

További információ:

<http://www.cigany-nyelvoktatás.hu/>

Romungro gypsy Band

Feketén Fehéren

VENDÉG: LAKATOS MÓNICA

Koncert kezdés: 20:00
Belépőjegy: 500Ft

SZÍNHELY KULTÚRPINCE GYŐR

2013.02.23 SZOMBAT

A belépőjegy teljes összegét a szervezők
a zenekar javára ajánlják fel,
így segítve a fiatal muzsikusokat a jövőbeni munkához!